

JEZYK LITEWSKI

ARKUSZE MATURALNE

CENTRALNEJ KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

POZIOM PODSTAWOWY

Zbiór arkuszy maturalnych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z JĘZYKA LITEWSKIEGO

POZIOM PODSTAWOWY

Liczba stron: **95**

Liczba arkuszy: **2**

Format: **PDF**

KOD PRODUKTU: **JLITPP**

Rok wydania: 2024

Szczegółowy spis arkuszy oraz rozwiązań:

1. JĘZYK LITEWSKI - 2023 maj CKE - poziom podstawowy
2. JĘZYK LITEWSKI - 2023 maj CKE - poziom podstawowy - odpowiedzi
3. JĘZYK LITEWSKI - 2024 maj CKE - poziom podstawowy
4. JĘZYK LITEWSKI - 2024 maj CKE - poziom podstawowy - odpowiedzi

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy

Symbol arkusza

MMLL-P0-100-2305

DATA: 16 maja 2023 r.

GODZINA ROZPOCZĘCIA: 14:00

CZAS TRWANIA: 210 minut

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 50

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

☐

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 22 strony (zadania 1–16).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
5. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora.
Tabelki są umieszczone na marginesie przy każdym zadaniu.
8. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
9. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
10. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

**Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)**

Poziom podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai* (*Knygelės pačios bylo*)
Mikalojus Daukša, *Postilė* (*Prakalba į malonųjį skaitytoją*)
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*
Antanas Baranuskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*
Žemaitė, *Petras Kurlimis*
Vincas Kudirkas, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*
Keturakis, *Amerika pirtyje*
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus* (iš knygos *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*)
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*
Vincas Krėvė, *Dainavos krašto senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie arą; Raganius, Skirgaila, Bedievis*
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*
Ignas Šeinius, *Kuprelis*
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly I d., Margi sakalai, Vergas*
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*
Balys Sruoga, *Dievų miškas*
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Prie didelio kelio, Lietuvai*
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*
Antanas Miškinis, *Psalmės*
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (malda)*
Albinas Žukauskas, *Poringės* (iš: *Rinktiniai raštai II t.*), wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punsko iki Seinų I d.*
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona* (skyrius iš rinktinės *Prie vieno stalo*), wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*
Vytautas Mačernis, *Vizijos*
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (pirma dalis, epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*
Vanda Juknaitė, *Išsiduosį. Balsu*
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*
Jurga Ivanauskaitė, *Kaip užsiauginti baimę*

Poziom rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*

Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly*

Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius)*

Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ąžuolu*

Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų*

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį*

Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (dvyliktas skyrius)*

Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį*

Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana*

Inne lektury obowiązkowe zamieszczone w Informatorze o egzaminie maturalnym z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023, do których również można się odwołać

Poziom podstawowy

Antanas Vienažindys, *Kaipgi gražus gražus*, wybrane wiersze, w tym: *Daina (vietoj pratarmos)*, *Sudieu, kvietkeli tu brangiausias!*

Paulius Širvys, *Neklauskit meilės vardo* (skyrius iš rinktinės *Ir nusinešė saulę miškai*), wybrane wiersze, w tym: *Ir pražydo linai*, *Ateisiu tylią naktį*, *Prie pasakų miesto*

Janina Degutytė, *Raudos*

Sigitas Birgelis, *Antanuko poringės* (skyrius iš rinktinės *Ožkiniai linų mėlynų*)

Część 1. Test językowy

Przeczytaj uważnie tekst, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nim. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstu** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono. Odpowiedzi udzielaj w języku litewskim.

Remigijus Venckus

Dainius Dirgėla

„Tiek tekstas, tiek fotografija reikalauja išsikadavimo“

Su juostiniu fotoaparatu „Kiev“, kurį paveldėjau iš amžinatilsj tėvo, susipažinau dar paauglystėje – dėdė pamokė fotografavimo, juostų ryškinimo ir nuotraukų darymo raudonoje šviesoje pradmenų. Tuomet tai buvo tiesiog akimirų fiksavimas juostelėje ir jų atgaivinimas ryškių vonelėje, nieko per daug negalvojant. [...] Pirmieji fotografijos mokytojai – netiesioginiai – žinomų fotografų nuotraukos [...]. Vėliau fotografinį akiratį plėtė bendravimas su gamtos fotografų klubo „Žaliasis skėtis“ nariais, Dusetų galerijos fotografais [...]. Kadangi šiais laikais internetas pilnas fotovaizdų, tai panaršyti ir rasti įdomių fotografinių matymų nėra sunku. Tik sunku susitaikyti, kad taip ar anaip jau fotografuota. Tokie tad tiesioginiai ir netiesioginiai mano fotografiniai mokslai. [...]

Tiek tekstas, tiek vaizdas (net ir pats minimaliausias) pasakoja istoriją, pajungia žmogaus vaizduotę ir sujudina patirtis, skaitytas knygas, matytus filmus, spektaklius, girdėtą muziką ir panašiai. Tiek tekstas, tiek fotografija reikalauja išsikadavimo, geros kompozicijos ir netikėtumo momento, kad paveiktų skaitytoją ir žiūrovą. Abiem būtina sava dramaturgija. Tuo šios dvi, atrodytų, skirtingos medijos man panašios ir viena kitai neprieštarauja, viename kūrybiniame sprendime nesipyksta, jei pavyksta rasti abiejų dėmenų pusiausvyrą. [...]

Sau esu dar toks ne visai išsigryninęs fotografas, fotografuoju daugelį dalykų – gatvės gyvenimą, kultūrinius renginius, architektūrą, objektus, gamtą, žmonių portretus, mėgstu kompiuteriu padėlioti dvigubus kadrus. Fotografuoju tai, kas vienaip ar kitaip patraukia akį arba galvoje kirbina mintį. Mėgstu dalyvauti konkursuose, turinčiuose temą. [...] Tad taip fotografiškai dar kartą perskaičiau Mykolo Putino „Altorių šešėly“ ir Salomėjos Nėries „Kaip žydėjimas vyšnios“. Planuose – Maironio „Pavasario balsų“ fotografinis perskaitymas, nes sumanymą jau turiu. Kokia dar literatūros klasika pasiprašys būti fotografiškai perskaityta iš naujo, laikas parodys. Šią seriją vadinčiau ironišku autoportretu. Kadangi autoportretas – darbas su pačiu savimi be kitų pagalbos, tad jis vyksta lėtai ir įvyksta tik sėkmingai sukritus pačioms įvairiausioms aplinkybėms. Karantinas iš dalies buvo tokių aplinkybių sukritimas, kai pats sau niekieno netrukdomas galėjau žaisti ir skaityti klasiką iš naujo. [...]

2009 m. *Poetinio Druskininkų rudens* metu kartu vyko ir Pasaulinė haiku konferencija. Haiku (lietuviškai – trieilis) jau rašiau. Tradiciškai pafotografavau ir rudens spalvomis nudažytus Druskininkus. Parašiau keletą trielių. Pamačiau, kad tie tekstai asociatyviai sulimpa su nuotraukomis. Taip atradau fotohaigas – nuotraukų su trieiliais jose žanrą. Istorikai japonai haigos žanrą tobulino kartu su haiku jau seniai, tik vaizdus jie piešdavo tušu, o šalia vaizdo užrašydavo ir trieilį. Šiuolaikinės skaitmeninės technologijos piešimą leido pakeisti nuotraukomis. Internetu radau, kad tokie dalykai kuriami visame pasaulyje, vyksta konkursai. Palaipsniui tai tapo kasdienio pasaulio reflektavimo forma. [...] Sunku atsakyti, kas atsiranda anksčiau – vaizdas ar tekstas, būna įvairiai. Tiesa, fotografuodamas dabar jau dažnai kadruoju taip, kad liktų erdvės galimam trieliui. Ypač minimalistiniai kadrai kartais prašosi trielio, kad išplėstų vaizdą netikėta kryptimi. Pavyzdžiui, durų kabliukas ar ant žemės nukritęs kaštonas – vaizdai galbūt ir banalūs, bet... Vadinu save kasdienybės

stebėtoju, bandau kasdienybėje įžvelgti kasdienybę, tad ir fotohaigomis bandau parodyti bei pasakyti daugiau – vaizdą išplėsti tekstu, o tekstą – vaizdu. [...]

Esu mėgėjiškai bandęs kurti poezijos filmukus [...], kai kuriuos savo eilėraščius matau kaip asociatyvius videoscenarijus, pagal kuriuos būtų galima filmuoti ar kitaip kurti judančius vaizdus. Noras sukurti ką nors tokio vis nepaleidžia. Kaip sakoma, ateitis vis trumpyn, o planų vis daugyn. Pamatysime, kiek minčių tampa kūnais...

<http://www.satenai.lt>

1.

0–1–2

1 užduotis (0–2)

Remdamiesi tekstu, įvardykite du veiksnius, kurie lėmė, kad Dainius Dirgėla pasirinko nuotraukų su trieiliais žanrą.

1)

2)

2.

0–1

2 užduotis (0–1)

Paaiškinkite, ką reiškia 4 pastraipoje pavartotas teiginys „bandau kasdienybėje įžvelgti kasdienybę“.

.....
.....
.....

3.

0–1–2

3 užduotis (0–2)

Kurie lentelėje pateikti teiginiai teisingi? Jeigu teiginys teisingas, pažymėkite TAIP, jeigu klaidingas – NE.

1.	Menininkas fotografijos mokėsi, stebėdamas kitų fotografijos meistrų darbus.	TAIP	NE
2.	Fotografiškai buvo perskaityti visi literatūros klasikos kūriniai.	TAIP	NE
3.	Autorius pirmas pasaulyje sukūrė fotohaigus.	TAIP	NE

4 uždutis (0–1)

Paaiškinkite tekste pavartotų žodžių reikšmes.

Haiku –

Autoportretas –

4.**0–1****5 uždutis (0–1)**

Parašykite po vieną šių žodžių antonimą.

Atsirasti –

Išplėsti –

5.**0–1****6 uždutis (0–1)**

Pabaikite sakinį. Pasirinkite pabaigą iš A–D ir pažymėkite teisingą atsakymą.

Fotografija ir trieiliai Dainiui Dirgėlai – tai

- A. pirmiausia galimybė užsidirbti.
- B. bandymas grąžinti tradicinę fotografiją.
- C. du nesuderinami dalykai.
- D. priemonė naujai perskaityti literatūrą.

6.**0–1****7 uždutis (0–2)**

Kuriai teksto pastraipai (1, 3, 4) kuris pavadinimas (a–e) tinka? Atsakymą įrašykite lentelėje.

- a) Kitokia literatūros kūrinių interpretacija
- b) Vaizdas ir tekstas panašiai veikia žmogų
- c) Netikėtų kūrybinių sprendimų atradimai
- d) Skaitmeninių technologijų atsisakymas
- e) Pirmieji kūrybiniai ieškojimai

1	3	4

7.**0–1–2**

Część 2. Test ze znajomości lektur i kontekstów

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono. Odpowiedzi udzielaj w języku litewskim.

8 užduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Martyno Mažvydo kūrinio *Katekizmas* ištrauką.

Martynas Mažvydas

Katekizmas

Knygelės pačios bylo

(ištrauka)

Broliai, seserys, imkiat mani ir skaitykiat,
Ir tatai skaitydami permanykiat.
Mokslo šito tėvai jūsų trokšdavo turėti,
Ale to negalėjo nė vienu būdu gauti.
Regėti to norėjo savo akimis,
Taip ir išgirsti savo ausimis.
Jau nū, ko tėvai niekada neregėjo,
Nū šitai vis jūsump atėjo.
Veizdėkiat ir dabokiatėse, žmonės visos,
Šitai eit jūsump žodis dangaus karalystos.

<http://www.šaltiniai.info>

8.

0–1

Kuris iš išvardytų elementų yra Martyno Mažvydo *Katekizme*? Atsakymą pasirinkite iš A–D ir pažymėkite.

- A. Elementorius
- B. Mįslės
- C. Kronika
- D. Pasakos

9 užduotis (0–2)

Perskaitykite pateiktą Antano Baranauko kūrinio *Anykščių šilelis* ištrauką.

Antanas Baranaukas

Anykščių šilelis

(ištrauka)

Tai mat mūsų tėveliai miškų neberadę
Ir terp savęs kaip broliai visi susižadę –
Ažleist dirvas šileliui. Mat miško pasilgę,
Dažnai savo blakstienas ašarom suvilgę,
Žiūrėdami in kelmus. Mat lietuvių dūšios,
Senais miškais penėtos, viduj miško trąšios;

Plikuos plotuos, be miško, lyg tartum apkursta,
 Tartum džiūsta nuo saulės ir palengvėl skursta.
 Nors jau dabar lietuvis plikuos plotuos gimsta,
 Giesmėj mišką užgirdęs, be jo neberimsta.
 Senų miškai mylėta, tūlon giesmėn dėta:
 Mūsų tėvelių visos tos giesmės mokėta.
 Tai mat, miško pasilgę, auklėjo šilelį:
 Kasdien apvaikštinėjo kožną pakraštėlį
 Ir, priugdę kaip meldo gražiausio pušyno,
 Jaunas širdis ir dūšias vaikelių ramino.
 Ir saugojo kas diena kaip didžiausio labo:
 Netil medžio, – nelaužė nei mažiausio žabo.
 Džiaugės Anykščiai, džiaugės, in šilą žiūrėjo,
 Svetimuos miškuos malkų pirkty važinėjo.

<http://www.šaltiniai.info>

Koks gamtos vaidmuo Antano Baranausko kūrinyje *Anykščių šilelis*? Jeigu teiginiai teisingi, pažymėkite TAIP, jeigu klaidingi – NE.

1.	Simbolizuoja karingą lietuvių būdą.	TAIP	NE
2.	Vaizduoja miesto ir kaimo priešpriešą.	TAIP	NE
3.	Išaukština didingą Lietuvos praeitį.	TAIP	NE

9.

0–1–2

10 užduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Žemaitės kūrinio *Petras Kirmelis* ištrauką.

Žemaitė

Petras Kirmelis

(ištrauka)

Petras taipogi per tą patį mišką ėjo keliukais, bet suvisu į kitą pusę. Saulelė lenkės čyst jau ant pakraščio dangaus, o taip aiškiai švietė ir žiūrėjo į visas kerteles žemės, kaipo būtų dar neatsidžiaugusi jos gražumu per dieną. Debesėliai perregimi, balti, iš viršaus rausvi, iš apačios auksuoti; didesni ir mažesni būreliai apstoję saulelę pamažu lydėjo pakalniu. Aukščiau dangus puikiai žydavo. Rytuose, priešais saulę, spoksojo mėnuo saulabrolis, išblyškęs, kaip būtų nusigandęs. Žvalgės pašokęs džiaugdamos, jog nepavėlavęs pakeisti įkandin saulelę. Jį apstoję debesėliai čystai balti; iš būrio atsirado ir tokių, katrie drąsiai braukė jam per veidą. Vėjelis miške užė palengva, linguodamas pamažu nulinkusias eglių šakas, supo kaip kūdikius, norėdamas ant nakties užmigdyti. Šakotų beržų lapeliai, auksu jau pamarginti, mirgėdami prieš saulę ir virpėdami, nekurie leidos ant žemės. Rudgalvis baravykas pavėsy pasistiepus stovi ant vienos kojos, tarytum gano geltonąsias voveruškas, kad neišsiskaidytų iš būrio. Pienių ir rudmėsių nebesuvaldo: tos išsiskaidė po visą beržyną. Kitas jo brolelis netolimais išblyškusių galvelę kišo iš po kimininio apklo. Čia pat raudonavo ir musmirio galvelė. Tankesniame eglynėly pasibėręs garbanotas bruknynėlis; raudonosios kekės jų uogų slapstėsi po tankiuosius lapelius. Norint kartais būtų oras tykus ir be jokio vėjo,

miške visada girdėti kažį koks ūžesys, kaip kokia nepermanoma kalba arba nepaprasta daina; kitam linksma, o kitam liūdna ir graudinga, bet koŖnam siekianti giliausių paslaptinių jausmų širdies.

10.

0–1

Remdamiesi pateikta Ŗemaitės kŖrinio *Petras Kurmelis* iŖtrauka ir visu kŖriniu, paaiŖškinkite, kokią funkciją kŖrinyje atlieka gamtos vaizdavimas.

11 uŖduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Vinco Kudirkos eilėraščio *Varpas* iŖtrauką.

Vincas Kudirka

Varpas

Kad rytą saulė spinduliu pirmiausu
ApreiŖškė Ŗemei tekėjimą savo,
UŖgaudė varpas liepimu aiŖkiausu,
Tarytum jisai Ŗmogaus lŖpas gavo:
Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Tuoj darbininkai visi sukniŖždėjo
Lyg gyventojai uŖgauto skruzdyno
Ir kasdieniniai darbai prasidėjo
Ŗmonių lizduose ir ant lauko gryo.
Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Varpas da garsiau ir da aiŖkiau gaudŖia,
O graudus balsas verŖiasi per orą.
Dėl ko nebaigia savo dainą graudŖią?
Tinginius prikelt turi tikrą norą.
Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

.....
Tai skambink, „Varpe“! tegul gaudims tavo
IŖilgai, skersai eina per Lietuvą!
Budink ir Ŗauki graudŖiu balsu savo,
O tas Ŗaukimas perniek teneŖŖva!
Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

Kas darbininkas ir kas dirbti gali,
Ant tavo balso prie darbo teimas!
O kur atrasi tinginį miegalį,
Tegul neliaudams jį budin gaudimas:
Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite...

1889 m.

<http://saltiniai.info>

Kokia meninės raiškos priemonė panaudota Vinco Kudirkos eilėraštyje *Varpas*?
Pasirinkite iš A–D ir pažymėkite.

11.

0–1

- A. Ironija
- B. Personifikacija
- C. Anafora
- D. Akrostichas

12 užduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Maironio eilėraštį *Aš norėčiau prikelti*.

Maironis

Aš norėčiau prikelti

Aš norėčiau prikelti nors vieną senelį
Iš kapų milžinų
Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą žodelį
Iš senųjų laikų!

Gal poezijos naują pasemčiau šaltinį,
Tik ne tą šiandieninį,
Kurs ir rūbą, ir dvasią paskolintą gavo,
Oi, ne savo, ne savo!

Gal išklausčiau tada, kur tos kanklės auksinės
Vaidelučių garsių;
Kai jas pirštais paliesčiau, užkaistų krūtinės
Nuo balsų įstabių.

Sudrebėtų kapai!.. Ne kapai didžiavyrių
Užmigdyti tarp girių,
Tik užmirusios mūsų krūtinės be žado,
Be idėjos, be vado.

Pranokėjų kalba nebe viešnia gal būtų
Po bajorų dvarus!
Gal tiek ančkeliais brolių-lietuvių nežūtų
Po kraštus svetimus!

Gal suprastų tada, ką jiems Nemunas šneka,
Kai nakčia mėnuo teka;
Ko tos tamsiosios girios griaudingai vaitoja?
Apie ką jos dūmoja?

Veltui mano troškimai prikelti senelį
Iš kapų milžinų!
Ir išgirsti nors vieną, bet gyvą žodelį
Iš senovės laikų!

<http://antologija.lt>

12.

0–1

Remdamiesi Maironio eilėraščiu *Aš norėčiau prikelti*, trumpai apibūdinkite, koks lyrinio subjekto požiūris į krašto praeitį.

.....

.....

.....

.....

13 užduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Vaižganto kūrinio *Dėdės ir dėdienės* ištrauką.

Vaižgantas

Dėdės ir dėdienės

(ištrauka)

Mykoliukas niekam neištarė nė pusės žodelio. Ką valgęs, ką nevalgęs, – rytą virtas viralas jam pasirodė ataušęs ir skanumo nustojęs, – išėjo į aplauką ir užsirėmė abiem alkūnėm ant vartų. Įsižiūrėjo dvasios akim į savąjį pasaulį, į paprastąją savo erdvę ir išvydo ten nebe tai, ką visados matydavo, kam šypsodavos. Bene pirmą kartą jis išvydo visą esamąjį ir būsimąjį savo gyvenimo pragarą.

Štai jis baigia tris dešimtis. Kiti tos eilės draugai jau savaimingai ūkį laiko, yra vedę, po vieną antrą klykiantį džiaugsmą susilaukę. O jis, Mykoliukas? Ko jis prigyveno? Ir tai, kas dabar ant jo, skalbiniai, „dveji“, ir tie brolio ar brolienės „duoti“ vilkėti: tik vartoti, ne į savo skrynelę pasidėti ar išsinešti. Jo paties tėra nebent savasis kailis, kuris vargu nulupti, nors ir sakoma dvaras mėginąs bent po du kailiu lupti. Jei dvaras lupa po du, tai reikia pridėti trečias, kurį lupa brolis. Už ką? Kuriomis teisėmis? Vien tomis, kad jis pirmiau vedė, vaikais apsikrovė? Vadinasi, tyčia pasigamino daugiau duonos valgytojų ir pats vienas jos nebeprtiesi. Pamėgink dabar jam nebepadėti: visi jo mažiukai išeis elgetomis – ir Kaziukas, ir Laurukas, ir pati mažoji Onutė, kuri dar nieko nekalba, o dėdę jau pažįsta ir išmano, ko iš „dėdės“ reikalauti. Ligi tik jis pirkion, tuoj jam rankeles ištiesia, ruošdamos eiti jam ant rankų, ir šaukia:

– Duod, duod...

Suprask, riestainį ar kokį pigų žaislelį iš pievos.

<http://antologija.lt>

13.

0–1

Remdamiesi pateikta Vaižganto kūrinio *Dėdės ir dėdienės* ištrauka bei visu kūrinio, paaiškinkite pavadinime ir kūrinyje vartojamas sąvokas „dėdės“ ir „dėdienės“.

.....

.....

.....

.....

14 užduotis (0–1)

Įvardykite šio kūrinio ištraukos autorių ir nurodykite kūrinio pavadinimą.

Senis paprastai nemėgdavo vienas namie sėdėti, stengdavosi būti vis tarp žmonių, kur daugiau triukšmo, kalbų.

– Aš nors senas, bet esu linksmas žmogus, – kalbėdavo jisai kiekvienai progai pasitaikius.

– Mano metai jau tokie, kad greitai reikės vienam būti ir tylėti. Užteks tuomet, o dabar reikia žmonėmis pasidžiaugti.

Kur vestuvės ar krikštynos, senis ten būtinai turėjo užėti ir pasigerti. Neaplenkdavo, nepraleisdavo jisai ir vakaruškų, kur vien jaunimas linksminosi. Visur jis buvo pageidaujamas svečias. Niekas tiek nemokėjo dainų, liūdinių, linksmų, rimtų ir juokingų, kiek senas Gugis. Nei vieno stiklelio jis neišgers be atitinkamos dainelės; niekas tiek nežinojo ir senoviškų padavimų, baisių pasakų apie šmėklas, monus, apie pasivaidinimus, kiek jisai. Kai ima pasakoti apie senovės laikais buvusių baisių nuotykių, net šiurpuliai žmonės krečia.

Senesni ir jaunesni glaudžiasi tada prie sienų ir rango kojas pasuolėn, o mažesni vis kampan patekti stengiasi, kad vis toliau nuo langų.

Pasigėręs mėgdavo pokštus krėsti, juokingas dainas dainuoti, taip pritaikintas tai esamoms aplinkybėms, tai atskiriems žmonėms, jog seni ir jauni vos iš juoko nesprogdavo. Be to, senis buvo dar smuikininkas. Kada ir kaip jis išmoko smuiku griežti, niekas nežinojo, bet griežė ir net nuosavą smuiką turėjo, pajuodusį, seną, kaip jisai pats, ir mokėjo sugriežti kelis šokius. Tiesa, dabar jau nemėgo griežti ir prašomas atsisakinėjo.

– Pirštai, – sakydavo: – pasidarė nelankstūs.

Bet pavaišina jaunimas, vienu kitu stikliuku užgeria, ir senis imasi smuiko.

Už linksmus pokštus, už dainas ir pasakas vaišindavo skerdžių visi, ir iš vakaruškų, iš vestuvių, iš krikštynų nebegrįždavo jisai blaivas, nepasigėręs. Eidavo namo linksmi dainuodamas ir „žąseles varinėdamas“, kaip sako žmonės. Kai prieidavo Kukio kiemą, tasai, išgirdęs skerdžiaus balsą, atidarydavo langą ir tik galvą linguodavo.

<http://www.saltiniai.info>

Autorius:

Pavadinimas:

14.

0–1

15 uždutis (0–2)

Perskaitykite pateiktą Antano Vienuolio kūrinių *Užkeiktieji vienuoliai* ištrauką.

Antanas Vienuolis

Užkeiktieji vienuoliai

(ištrauka)

Išklausę pasiuntinių, visi vienuoliai suėjo į didelį slaptąjį vienuolyno rūšį, kuriame buvo paslėptas auksas, ir ten pradėjo tartis, koku būdu išgelbėjus iš pražūties tėvynę. Ilgai nesvarstę, be ginčų, visi vienu balsu nutarė kuo veikiau atseikti du maišus aukso, atiduoti pasiuntiniams ir dargi patys palydėti juos nuo kalno.

Bet kai atkasė vienuoliai geltoną žibantį auksą ir ėmė pilstyti į maišus, staiga pagailo jiems prakeiktojo metalo, ir pradėjo tarp savęs jie tartis, ar nepasitenkintų padīšachas vienu maišu, ar nepasisektų jo permaldauti visai aukso nedavus, rasit galima būtų išgelbėti tėvynę kitais keliais... Ir pagaliau nusprendė – aukso visai neduoti, bet kuo skubiau išnešti jį į kalnus ir paslėpti ten po amžinuoju sniegu, o pasiuntiniams pranešti, jog visame vienuolyne neatsiradę dargi vieno maišo aukso.

„Bene pirmą kartą naikina ir degina gruzinų kraštą jų priešai musulmonai? Argi vieną kartą nuniokota Gruzija iš kraujo ir pelenų pakilo ir vėl pražydo?“

Taip, sąžinės graužiami, ramino patys save vienuoliai ir pilstė į maišius po tiek aukso, po kiek galėjo kiekvienas panešti. Netrukus visas auksas buvo supilstytas į tiek maišukų, kiek buvo vienuolių. Padėję vienas kitam užsiristi maišelius ant pečių ir užsigesinę švyturius, tyliai išėjo jie už vartų, pamiršę prieš tokį pavojingą žygį ne tik pasimelsti, bet ir persižegnoti.

<http://antologija.lt>

15.

0–1–2

Remdamiesi pateikta ištrauka ir visu kūriniu, nurodykite, kad Antano Vienuolio kūrinys *Užkeiktieji vienuoliai* priskiriamas prie romantizmo krypties kūrinių. Jeigu teiginys teisingas, pažymėkite TAIP, jeigu klaidingas – NE.

1.	Smulkiai aprašoma buitis.	TAIP	NE
2.	Nuostabūs gamtos vaizdai.	TAIP	NE
3.	Kaukazo tautų folkloras.	TAIP	NE

Część 3. Wypracowanie

16 užduotis (0–30)

Pasirinkite **vieną** iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Rašinyje apsvarstykite temoje iškeltą **problemą**. Pateikite ir **savo nuomonę** bei ją **pagrįskite**.
- Svarstydami pateikite **argumentų**, remdamiesi temoje nurodytu **literatūros kūriniu** ir **kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu**.
- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **250 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema

Kaip literatūroje vaizduojamas praeities ir dabarties santykis? Svarstykite remdamiesi Maironio eilėraščiu *Mano gimtinė* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu.

Maironis

Mano gimtinė

Ten, kur Nemunas banguoja
Tarp kalnų, lankų,
Broliai vargdieniai dejuoja
Nuo senų laikų.

Ten močiutė užlingavo
Raudomis mane,
Į krūtinę skausmą savo
Liejo nežinia.

Girios užė ten, minėjo
Praeities laikus,
Kai lietuvis netikėjo,
Jog belaisviu bus.

Ten apleistos pilys griūva
Ant kalnų aukštai;
Milžinų ten kaulai pūva,
Verkia jų kapai.

Ten užaugau, iškentėjau
Aš kančias visas
Ir pamėgau, pamylėjau
Vargdienių dūmas.

O tos dūmos vargdieninės
Griaužia kai kada,
Tartum rūdys geležinės
Amžina žaizda.

Maironis, *Pavasario balsai*, Vilnius, 1958 m.

2 tema

Moteris – šeimos židinio sergėtoja. Svarstykite remdamiesi levos Simonaitytės romanu *Vilius Karalius* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūriniu.

WYPRAWOWANIE

na temat nr

11

[illegible]

Tabele wypełnia egzaminator!

		Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.		
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	
		Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

												Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KL i K
2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8			
		9	10	11	12								

3a	Struktura wypowiedzi	0		1		2		3	
		G	F	E	C	D	B		

		Liczba błędów w spójności				
3b	Spójność wypowiedzi		0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

		Liczba błędów językowych													
4a	Zakres i poprawność środków językowych		0	1	2	3	4	5	6						
			1 2 3 2 3 3 1 2 3 1 2 3 1 2 3 1 2 1												
			G F E G F G F E D E D C D C B C B A B A A												

		Liczba błędów ortograficznych			
4b	Poprawność ortograficzna		0	1	2

		Liczba błędów interpunkcyjnych			
4c	Poprawność interpunkcyjna		0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy
Formuła 2023

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język litewski jako język mniejszości narodowej
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Forma arkusza:</i>	MMLL-P0-100-2305
<i>Termin egzaminu</i>	16 maja 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2023 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część 1. Test językowy

1 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch czynników.

1 pkt – wskazanie jednego czynnika.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

1) Fotografas pats bandė rašyti trieilius.

2) Pastebėjo, kad tekstas puikiai papildo nuotraukas.

2 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznawanie pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych, [...] uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie sformułowania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Fotografas, stebėdamas kasdienius reiškinius, jį supančią aplinką, stengiasi kiekvienoje smulkmenoje atrasti tai, kas yra išskirtinio, kasdienėje buityje atskleisti detalių išskirtinumą.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

3 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. TAIP

2. NE

3. NE

4 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie dwóch pojęć.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Haiku – poezijos žanras, trėilėiai.

Autoportretas – dailininko ar menininko sukurtas jo paties portretas.

5 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający: 1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – podanie po jednym antonimie do każdego słowa.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Atsirasti – išnykti

Išplėsti – susiaurinti

6 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 6) formuluje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

7 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1e

3a

4c

Część 2. Test ze znajomości lektur i kontekstów**8 užduotis (0–1)**

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

9 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania [...] świata przedstawionego ([...] sytuacja liryczna).

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. NE

2. NE

3. TAIP

10 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 7) rozpoznaje podstawowe motywy.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Gamtos vaizdiniais Žemaitė savo kūrinys perteikia herojų jausmus, išgyvenimus, abejones.

11 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

12 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania [...] świata przedstawionego ([...] sytuacja liryczna).

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Maironio eilėraščio lyrinis herojus idealizuoja Lietuvos praeitį, iš didingos praeities tikisi pasisemti įkvėpimo savo kūrybai.

13 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 7) rozpoznaje podstawowe motywy.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie dwóch pojęć.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Autoriaus vartojamos sąvokos „dėdės“ ir „dėdienės“ apibūdžia ne giminystės ryšius, bet žmones, kurie turėdavo visą gyvenimą dirbti pas savo brolius ir neturėjo galimybių sukurti šeimos.

14 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 7) rozpoznaje podstawowe motywy.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Vincas Krėvė

Raganius

15 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej [...]; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. NE
2. TAIP
3. TAIP

Część 3. Wypracowanie

16 užduotis (0–30)

Pasirinkite **vieną** iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Rašinyje apsvarstykite temoje iškeltą **problemą**. Pateikite ir **savo nuomonę** bei ją **pagrįskite**.
- Svarstydami pateikite **argumentų**, remdamiesi temoje nurodytu **literatūros kūrinio** ir **kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu**.
- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **250 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema

Kaip literatūroje vaizduojamas praities ir dabarties santykis? Svarstykite remdamiesi Maironio eilėraščiu *Mano gimtinė* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu.

2 tema

Moteris – šeimos židinio sergėtoja. Svarstykite remdamiesi leivos Simonaitytės romanu *Vilius Karalius* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūriniu.

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego [...].</p> <p>1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej [...].</p>	<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego [...]. Zdający:</p> <p>2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej;</p> <p>3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych.</p>
<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.</p> <p>2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.</p> <p>6. Pogłębianie umiejętności poprawnego pisanja [...] zgodnego z zasadami poprawności językowej.</p>	<p>II.3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający:</p> <p>1) sprawnie posługuje się oficjalną [...] odmianą języka narodowego;</p> <p>4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p> <p>8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...].</p>
<p>III. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem właściwej terminologii.</p> <p>2. Rozumienie zależności między wydarzeniami historycznymi a literaturą i kulturą.</p> <p>3. Pogłębianie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym, etnicznym i uniwersalnym.</p>	<p>III.1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej lub etnicznej;</p> <p>2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy;</p> <p>3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy;</p> <p>4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje;</p> <p>6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) [...];</p> <p>7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze;</p>

	<p>8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto);</p> <p>9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;</p> <p>10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...].</p>
<p>IV. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>3. Doskonalenie posługiwania się zasadami retoryki, w szczególności argumentowania.</p> <p>5. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.</p> <p>6. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji [...].</p>	<p>IV.2. Pisanie. Zdający:</p> <p>1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;</p> <p>2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej [...];</p> <p>3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.</p>

1. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy:

- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną.

<ul style="list-style-type: none"> • W wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowy. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie nie spełnia któregośkolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO • Wypracowanie jest napisane w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: Jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

Wyjaśnienia (kryterium 1. – SFWP)

1. „Problem wskazany w poleceniu” obejmuje:

- a) zakres merytoryczny zagadnienia, którego omówienie jest wymagane ORAZ
- b) opinię zdającego wraz z uzasadnieniem.

Zakres merytoryczny, obejmujący dwa aspekty, będzie określany dla każdego tematu wypracowania.

2. Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu, jeżeli obejmuje co najmniej jeden aspekt zakresu merytorycznego ORAZ opinię albo uzasadnienie.

3. Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, jeżeli zawiera co najmniej jeden akapit argumentacyjny.

2. Kompetencje literackie i kulturowe (maksymalnie 12 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy w wypracowaniu zdający:

- wykorzystał znajomość – odpowiednio – wskazanej w poleceniu lektury obowiązkowej oraz innego utworu z literatury litewskiej w sposób funkcjonalny
- przedstawił bogatą argumentację, świadczącą o jego erudycji
- wykazał się wiedzą i umiejętnościami z zakresu kształcenia literackiego i kulturowego oraz językowego
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty, np. literacki, historyczny, filozoficzny, kulturowy, które pogłębiają i rozwijają rozważany problem

- przedstawił bogatą argumentację: argumentacja jest logiczna, wnikliwa, zróżnicowana, świadczy o erudycji zdającego
- wykazał się wiedzą i umiejętnościami z zakresu nauki o literaturze
- nie popełnił błędów rzeczowych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów (np. pisząc o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, tj. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma lub inne), jak i terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej (np. niewłaściwie i bez zrozumienia stosuje pojęcia i terminy, niewłaściwie porządkuje epoki literackie, zjawiska literacko-kulturowe).

Funkcjonalność wykorzystania utworów wskazanych w poleceniu (lektury obowiązkowej oraz innego utworu z literatury litewskiej).	Poziom argumentacji wypowiedzi; erudycyjność wypowiedzi	Liczba punktów	Błędy rzeczowe
Dwa utwory wykorzystane w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogata argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	12 pkt	Za każdy błąd rzeczowy należy odjąć 1 pkt od ogólnej liczby punktów przyznanych za KLiK (od 0 do 12; bez punktów ujemnych).
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	11 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	10 pkt	
Jeden utwór wykorzystany w pełni funkcjonalnie, a drugi – częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogata argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	9 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	8 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	7 pkt	
Dwa utwory wykorzystane częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Trafna argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Praca zawiera fragmenty erudycyjne. 	6 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	5 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	4 pkt	
Tylko jeden utwór wykorzystany częściowo LUB	<ul style="list-style-type: none"> • Trafna argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. 	3 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	2 pkt	

w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchniowa argumentacja. W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	1 pkt	
Żaden utwór nie został wykorzystany przynajmniej w części funkcjonalnie.		0 pkt	

Uwaga: Jeżeli **ostateczna liczba punktów** przyznana w kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe*, tj. liczba punktów po odjęciu punktów za błędy rzeczowe (jeżeli wystąpiły w pracy), wynosi 0 pkt, wówczas w pozostałych kryteriach (*Kompozycja wypowiedzi oraz Język wypowiedzi*) przyznaje się 0 pkt.

Wyjaśnienia (kryterium 2. – KLiK)

1. Poprzez wykorzystanie utworu rozumie się wykorzystanie znajomości jego treści oraz odczytanych sensów.
2. Zdający powinien funkcjonalnie wykorzystać w wypracowaniu znajomość dwóch tekstów wskazanych w poleceniu, tzn. lektury obowiązkowej ORAZ innego utworu literackiego z literatury litewskiej. Funkcjonalne wykorzystanie znajomości tekstu oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - 1) takich elementów fabuły, np. wydarzeń, bohaterów, wątków
 - 2) sensów utworów,
 które istotnie wspierają tok rozumowania zdającego, albo dobrze ilustrują to, o czym zdający pisze.

Funkcjonalność wykorzystania znajomości tekstów ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Jeżeli w części zasadniczej pracy w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są elementy fabuły lub sensy utworów, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy – wówczas uwzględnia się tę niespójność w ocenie spójności.

3. Utwór literacki nie jest wykorzystany funkcjonalnie, jeżeli zdający wyłącznie streszcza ten utwór lub wybrane jego wątki, ale nie wyciąga żadnego wniosku, nie formułuje żadnej refleksji związanej ze streszczonym utworem.
4. Jeżeli zdający w wypracowaniu napisze więcej niż o dwóch utworach literackich (np. o dwóch lekturach obowiązkowych i o dwóch innych tekstach literackich), o różnym stopniu funkcjonalności, do oceny stopnia realizacji kryterium bierze się pod uwagę dwa utwory wykorzystane w sposób najbardziej funkcjonalny, z których jeden musi być lekturą obowiązkową. Pozostałe utwory stanowią kontekst literacki.
5. Argumentacja to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.

Bogata argumentacja – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami i **szeroka/wieloaspektowa**, uwzględniająca konteksty, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w poleceniu; zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem. W sytuacji, gdy znajomość utworów literackich została wykorzystana częściowo funkcjonalnie, mówimy o argumentacji trafnej.

Zadowalająca argumentacja – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami.

Powierzchniowa argumentacja – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, poprzestająca na pobieżnych obserwacjach, mało dokładna, czasami niepoparta przykładami; również argumentacja, w której zdający podejmuje próbę zbudowania argumentu, dobierając jedynie środki językowe typowe dla struktur argumentacyjnych, np. *Moim pierwszym argumentem jest...*

6. Kontekst należy rozumieć jako odniesienie się przez zdającego w pracy do np.:

- 1) innego utworu literackiego niż wskazany w poleceniu
- 2) historii literatury
- 3) teorii literatury
- 4) charakteru epoki
- 5) biografii autora
- 6) filmu, spektaklu teatralnego
- 7) utworu muzycznego, dzieła plastycznego
- 8) mitologii
- 9) *Biblii*
- 10) religii
- 11) historii
- 12) filozofii
- 13) kwestii politycznych
- 14) kwestii społecznych,

wybrane przez zdającego w sposób celowy, przydatne do osadzenia omawianego utworu w szerszej perspektywie i pogłębionego odczytania sensów utworu literackiego, do którego zdający odwołuje się w wypracowaniu. Funkcjonalne wykorzystanie kontekstu polega na trafnym jego doborze ze względu na rozważany problem; kontekst pogłębia i rozwija omawiane zagadnienie. Pogłębienie i omówienie danego zagadnienia poprzez konteksty nie oznacza konieczności dogłębnej analizy samych kontekstów jako takich; w szczególności nie może prowadzić do dygresji stosowanej niefunkcjonalnie.

7. Kontekst wykorzystany częściowo funkcjonalnie to odniesienie wyłącznie na poziomie przywołania, np. informacji, wydarzenia; kontekst jest poprawny, ale ogranicza się tylko do funkcji informacyjnej, nie pogłębia i nie rozwija omawianego zagadnienia.

8. Kontekst poprzez odniesienie się przez zdającego do innego utworu literackiego niż wskazany w poleceniu nie jest wykorzystany funkcjonalnie, jeżeli zdający wyłącznie streszcza ten utwór lub wybrane jego wątki, ale nie wyciąga żadnego wniosku, nie formułuje żadnej refleksji związanej ze streszczonym utworem.

9. Erudycję należy rozumieć jako wiedzę przedmiotową zdającego, w tym wiedzę i umiejętność wykorzystania kontekstów, kodów kulturowych, terminologii, znajomości kultury, w tym literatury i sztuki. Wypowiedź świadcząca o erudycji zdającego to wypracowanie, w którym zdający, rozważając problem sformułowany w poleceniu, funkcjonalnie wykorzystał wiedzę przedmiotową.

10. W ocenie poziomu argumentacji wypowiedzi nie uwzględnia się fragmentów wypowiedzi zawierających błędy rzeczowe.

11. Błąd rzeczowy – to błąd świadczący o:

- nieznajomości wskazanej w poleceniu lektury obowiązkowej (zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym), do której odwołuje się zdający, w zakresie innym niż w przypadku błędu kardynalnego, tj. np. błąd w nazwisku autora, w przypisaniu autorstwa, w nazwisku/imieniu bohatera, dotyczący losów bohaterów drugoplanowych bądź wątków innych niż główne
- nieznajomości utworu literackiego lub tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, innego niż lektura obowiązkowa lub utwór literacki wskazany w poleceniu (każdy błąd merytoryczny)
- nieuprawnionej interpretacji fragmentu lub fragmentów/ części utworu literackiego, w tym poetyckiego, do którego odwołuje się zdający, będącej częściową lub całkowitą falsyfikacją danego utworu
- nieznajomości zagadnień z zakresu teorii i historii literatury bądź języka, np. stosowanie pojęć typowych dla epiki w odniesieniu do liryki (np. **narrator wiersza*). Nie są błędem rzeczowym sformułowania takie jak np. *utwór pokazuje, wiersz ukazuje*
- braku wiedzy dotyczącej wybranego przez zdającego kontekstu, np. błędne przywołanie pojęć lub faktów historycznych.

Jako błąd rzeczowy traktujemy również niepoprawne przywołanie cytatu z utworu literackiego, oznaczone cudzysłowem.

12. Dokładnie ten sam błąd rzeczowy (np. konsekwentne stosowanie błędnego imienia bohatera, którego da się w jednoznaczny sposób zidentyfikować, a fakty opisane w wypracowaniu świadczą o znajomości lektury) powtórzony kilkakrotnie jest liczony jako jeden błąd.

3. Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl (maksymalnie 7 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie ocenił, czy:

1. *w zakresie struktury wypowiedzi:*

- kompozycja wypowiedzi jest funkcjonalna, tzn. czy układ i sposób przedstawienia treści pomaga w zrozumieniu wypowiedzi
- podział wypowiedzi – zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie podziału na akapity – jest poprawny i funkcjonalny

2. *w zakresie spójności wypowiedzi:*

- wypowiedź jest spójna, tzn. złożona z elementów, które tworzą logiczną i uporządkowaną całość
- w wypowiedzi spójność jest zachowana zarówno wewnątrz zdań, jak również między zdaniami i akapitami
- w wypowiedzi użyte zostały odpowiednie środki językowe, np. wskaźniki zespolenia tekstu, struktury metatekstowe, leksykalne wykładniki spójności, które ułatwiają śledzenie toku rozumowania autora

3. *w zakresie stylu wypowiedzi:*

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione

(czy czemuś to służy, jest funkcjonalne) oraz czy zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

3a. Struktura wypowiedzi

Uporządkowanie elementów treściowych wypowiedzi	Podział wypowiedzi	Liczba punktów	
Elementy treściowe wypowiedzi w całości lub w przeważającej części pracy są zorganizowane problemowo.	Poprawny zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów; sposób podziału tekstu pomaga w zrozumieniu tez zdającego. Dopuszczalna 1 usterka.	3 pkt	A
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ALBO w zakresie struktury akapitów.	2 pkt	B
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ORAZ w zakresie struktury akapitów.	1 pkt	C
<ul style="list-style-type: none"> W pracy podjęta jest próba organizacji elementów treściowych wypowiedzi problemowo. Elementy treściowe wypowiedzi zorganizowane w pracy częściowo problemowo, częściowo wyłącznie pod względem formalnym. Elementy treściowe wypowiedzi w całości lub w przeważającej części pracy zorganizowane wyłącznie pod względem formalnym, np. wg kolejno omawianych tekstów literackich. 	Poprawny zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów; sposób podziału tekstu pomaga w zrozumieniu tez zdającego. Dopuszczalna 1 usterka.	2 pkt	D
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ALBO w zakresie struktury akapitów.	1 pkt	E
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ORAZ w zakresie struktury akapitów.	0 pkt	F
Elementy treściowe wypowiedzi niezorganizowane; wypowiedź stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.		0 pkt	G

Wyjaśnienia (kryterium 3a – Struktura wypowiedzi)

1. Elementy treściowe wypowiedzi to – najogólniej rzecz ujmując – „bloki”, na które podzielone jest wypracowanie (w najprostszej formie: wstęp – część zasadnicza (rozwiniecie) – zakończenie, ale „część zasadnicza” zazwyczaj jest dzielona na kolejne „bloki”, tj. akapity).
 - 1) Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane problemowo (w toku problemowym), jeżeli każdy z „bloków” w części zasadniczej wypracowania omawia np. jeden aspekt tematu. Omawiając wybrany aspekt, zdający przywołuje argumentację i przykłady z różnych tekstów literackich / kontekstów; czynnikiem organizującym dany „blok” jest właśnie problem („ponadtekstowo”, „międzytekstowo”), a nie dany tekst literacki.
 - 2) Możliwa jest sytuacja, w której zorganizowanie problemowe „pokrywa się” ze zorganizowaniem według kolejno omawianych tekstów literackich, jeżeli w pracy widoczny jest zamysł kompozycyjny wskazujący na ustrukturyzowanie wypowiedzi według tematów, np. kolejny tekst literacki stanowi przykład umożliwiający np. uszczegółowienie wcześniej omawianego zagadnienia.
 - 3) Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane wyłącznie pod względem formalnym (w toku liniowym), jeżeli każdy z „bloków” w części zasadniczej wypracowania dotyczy innego tekstu literackiego / kontekstu, a jedynym identyfikowalnym czynnikiem organizującym taki układ jest po prostu omawianie w kolejnych „blokach” zagadnień dotyczących kolejnych tekstów / kontekstów; tekst jest zorganizowany wg tekstów „jeden po drugim” (np. zmiana kolejności akapitów nie wpływa na strukturę tekstu).
2. Ocena podziału wypowiedzi w skali ogólnej wymaga rozważenia proporcji i funkcjonalności zasadniczych „bloków” pracy, tj. wstępu – części zasadniczej – zakończenia. Usterki w podziale wypowiedzi w skali ogólnej mogą wynikać z np. nieproporcjonalnie i niefunkcjonalnie długiego wstępu, zbyt krótkiego (lakonicznego) zakończenia lub braku jednego z tych „bloków”.
3. Ocena podziału wypowiedzi na akapity wymaga rozważenia, czy logika wywodu została odzwierciedlona w podziale na graficznie wyodrębnione i funkcjonalne akapity. Usterki w podziale wypowiedzi na akapity mogą wynikać np. z faktu, że w pracy występują wyodrębnione graficznie akapity, które nie stanowią zwartej myślowo całości, albo występują akapity, które powinny zostać podzielone na mniejsze bloki, ponieważ taki akapit zawiera kilka wątków (każdy z takich wątków stanowi sam w sobie zwartą myślowo całość).
4. W ocenie struktury wypowiedzi nie uwzględnia się niezrealizowania przez zdającego któregoś z elementów tematu, np. nieodwołania się w ogóle do jednego z tekstów wskazanych w temacie jako obowiązkowy.

3b. Spójność wypowiedzi

Wypowiedź jest w całości spójna lub występuje w niej nie więcej niż 2 zaburzenia w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi.	3 pkt
W wypowiedzi występuje 3–5 zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi.	2 pkt
<ul style="list-style-type: none"> W wypowiedzi występuje 6–8 zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi. <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> Wstęp pracy jest treściowo niespójny z częścią zasadniczą pracy ALBO z zakończeniem pracy. <p>ALBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakończenie pracy jest treściowo niespójne z wstępem ALBO częścią zasadniczą pracy. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> W wypowiedzi występuje 9 lub więcej zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi. <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> Wstęp pracy jest treściowo niespójny z częścią zasadniczą pracy ORAZ z zakończeniem pracy. <p>ALBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakończenie pracy jest treściowo niespójne z wstępem ORAZ częścią zasadniczą pracy. 	0 pkt

Wyjaśnienia (kryterium 3b – Spójność wypowiedzi)

- Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą, stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
- Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
- Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - błędów logicznych, w tym np. zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera нефunkcjonalne fragmenty stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - zredagowania wstępu lub rozwinięcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiania” się wątków)
 - pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - wprowadzenia treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku/pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem

- g) wprowadzania dygresji stosowanych niefunkcjonalnie.
 - h) przerywania toku myślenia zbędnymi zdaniami.
4. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
 5. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.

3c. Styl wypowiedzi

Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

Wyjaśnienia (kryterium 3c – Styl wypowiedzi)

1. Styl wypowiedzi – co do zasady – powinien być: jasny, prosty (nie: zawily, pretensjonalny), zwięzły, jednolity. Dodatkowo może być żywy, obrazowy.
2. Wypracowanie powinno być napisane stylem stosownym do sytuacji komunikacyjnej, jaką jest egzamin maturalny, co oznacza, że nie należy redagować go, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej. Styl uznaje się za stosowny w przeważającej części, jeżeli jest stosowany w orientacyjnie 2/3 pracy. Styl jest niestosowny do sytuacji komunikacyjnej, jeżeli orientacyjnie ok. 2/3 wypracowania zredagowane jest przy użyciu struktur językowych charakterystycznych dla stylu potocznego w odmianie mówionej.
3. Styl wypracowania jest jednorodny, jeśli zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, odpowiednim dla treści i formy wypowiedzi, lub miesza różne style w wypowiedzi, ale jest to uzasadnione i celowe.
4. Indywidualne upodobania stylistyczne egzaminatora nie mogą wpływać na ocenę stylu pracy zdającego.

4. Język wypowiedzi (maksymalnie 10 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał:

1. w odniesieniu do zakresu i poprawności środków językowych:

- czy zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku litewskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu
- ile błędów językowych, w tym błędów stylistycznych, zdający popełnił w pracy

2. w odniesieniu do poprawności ortograficznej:

- ile błędów ortograficznych zdający popełnił w pracy

3. w odniesieniu do poprawności interpunkcyjnej:

- ile błędów interpunkcyjnych zdający popełnił w pracy.

4a. Zakres i poprawność środków językowych

Oceniając język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustali na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków		Nie więcej niż 4 błędy jęz.	5–7 błędów jęz.	8–10 błędów jęz.	11–12 błędów jęz.	13–14 błędów jęz.	15–18 błędów jęz.	19 lub więcej błędów jęz.
		A	B	C	D	E	F	G
1.	Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia, • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2.	Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
3.	Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo za wypowiedź, w której zakres środków językowych wykorzystanych przez zdającego jest zadowalający i znajdują się w niej 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 5 pkt w tym kryterium.

Wyjaśnienia (kryterium 4a)

1. Nie każde nieprecyzyjne sformułowanie jest niepoprawne językowo (stanowi błąd językowy); może być przejawem nieporadności językowej. Błędem jest nieporadność językowa będąca oczywistym nieuzasadnionym naruszeniem obowiązującej normy językowej.
2. W wypracowaniu występuje zróżnicowana składnia, jeżeli w pracy zdający wykorzystał poprawnie co najmniej 4 różne struktury składniowe, np.: zdanie pojedyncze, zdanie złożone, zdanie wielokrotnie złożone, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, strona bierna, paralelizm składniowy, poprawne wprowadzanie cytatu, zdanie pytające.
3. W wypracowaniu występuje zróżnicowana leksyka, jeżeli w pracy zdający np.: unika nieuzasadnionych powtórzeń, stosuje wyrazy/wyrażenia synonimiczne, bogatą frazeologię, używa precyzyjnego słownictwa, w tym np. terminologii.
4. W ocenie stopnia zróżnicowania leksyki uwzględnia się również umiejętnie stosowane:
 - 1) wskaźniki zespolenia tekstu;
 - 2) inne struktury metatekstowe, np.:
 - a) metaorganizatory (np. *Kalbant apie + tema*);
 - b) metaoperatory (np. *Kitaip tariant, kaip antai, reziumuojant, pavyzdžiui, t. y.*);
 - 3) leksykalne wykładniki spójności, np.:
 - a) homoleksja (np. *Jo poezija ragino tautą kovoti. Tas raginimas neliko be atgarsio: ...; Viena iš jo dažnai vartojamų stiliaus figūrų – kartojimas. Kartojimu autorius pabrėžia...*);
 - b) hiponimia (np. *... motyvai būdingi X ir Y poezijai. Šie romantikai ...;*
... motyvai būdingi romantikų poezijai. Tiek X, tiek Y ...);
 - c) spójność synonimiczną (np. *Prie iškilusių emocinių problemų prisidėjo nesėkmės darbe, sunkumai ieškant dialogo su buvusiais draugais...*);
 - d) spójność opartą na antonimii (np. *Ši santarvė neilgai tęsėsi. Po mėnesio priešiškumas liepsnojo ...*),
ułatwiające śledzenie toku rozumowania².

4b. Poprawność ortograficzna

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 2 błędy ortograficzne.	2 pkt
Praca zawiera 3–5 błędów ortograficznych.	1 pkt
Praca zawiera 6 lub więcej błędów ortograficznych.	0 pkt

Uwaga: Ten sam wyraz zapisany niepoprawnie ortograficznie, powtórzony w wypracowaniu, jest liczony jako jeden błąd ortograficzny.

² Na podstawie: Tymiaikin L. (2004), *Kompozycja uczniowskiego tekstu argumentacyjnego*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin – Polonia”, vol. XXII, s. 1–13. Tłum. przykładów na język litewski – A. Rmančuk.

4c. Poprawność interpunkcyjna

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.	2 pkt
Praca zawiera 6–9 błędów interpunkcyjnych.	1 pkt
Praca zawiera 10 lub więcej błędów interpunkcyjnych.	0 pkt

Uwagi ogólne:

1. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna (w rozumieniu czytelności zapisu), egzaminator oceni ją w każdym kryterium na 0 pkt.
2. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 250 wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *Spełnienie formalnych warunków polecenia* oraz *Kompetencje literackie i kulturowe*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas egzamin z języka litewskiego, w przypadku takiego zdającego, zostanie unieważniony.
5. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy

Symbol arkusza

MMLL-P0-100-2405

DATA: 17 maja 2024 r.

GODZINA ROZPOCZĘCIA: 14:00

CZAS TRWANIA: 210 minut

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: 50

**WYPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia zdającego do:

☐

dostosowania
zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 20 stron (zadania 1–14).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
5. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora.
Tabelki są umieszczone na marginesie przy każdym zadaniu.
8. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
9. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
10. Możesz korzystać ze słownika języka litewskiego.

**Lista lektur obowiązkowych w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)**

Poziom podstawowy

Martynas Mažvydas, *Katekizmo prasti žodžiai* (*Knygelės pačios bylo*)
Mikalojus Daukša, *Postilė* (*Prakalba į malonųjį skaitytoją*)
Kristijonas Donelaitis, *Metai, Pasakėčios*
Motiejus Valančius, *Palangos Juzė*
Antanas Baranuskas, *Anykščių šilelis, Dainu dainelę*
Žemaitė, *Petras Kurlimis*
Vincas Kudirkas, *Laisvos valandos*, wybrane wiersze, w tym: *Tautiška giesmė*
Maironis, *Pavasario balsai*, wybrane wiersze, w tym: *Kur bėga Šešupė, Mano gimtinė, Aš norėčiau prikelti*
Keturakis, *Amerika pirtyje*
Vydūnas, *Tėvynė ir žmogus* (iš knygos *Septyni šimtmečiai vokiečių ir lietuvių santykių*)
Vaižgantas, *Dėdės ir dėdienės*
Šatrijos Ragana, *Irkos tragedija*
Vincas Krėvė, *Dainavos krašto senų žmonių padavimai*, wybrane podania, w tym: *Daina apie arą, Raganius, Skirgaila, Bedievis*
Antanas Vienuolis, *Užkeiktieji vienuoliai, Paskenduolė*
Ignas Šeinius, *Kuprelis*
Kazys Binkis, *100 pavasarių*, wybrane wiersze, w tym: *Vėjavaikis, Vokiškas pavasaris*
Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly I d., Margi sakalai, Vergas*
Jonas Biliūnas, *Liūdna pasaka, Vagis*
Balys Sruoga, *Dievų miškas*
Ieva Simonaitytė, *Vilius Karalius*
Salomėja Nėris, *Diemedžiu žydėsiu, Žvaigždė – jaunystė, Prie didelio kelio*, wybrane wiersze, w tym: *Maironiui, Partizanai miškuos, Prie didelio kelio, Lietuvai*
Kazys Boruta, *Baltaragio malūnas*
Antanas Miškinis, *Psalmės*
Bernardas Brazdžionis, *Poezijos pilnatis*, wybrane wiersze, w tym: *Aš čia – gyva, Šaukiu aš tautą, Ažuolas, Lietuviškam žodžiui, Be motinos tėvynės (malda)*
Albinas Žukauskas, *Poringės* (iš: *Rinktiniai raštai II t.*), wybrane wiersze, w tym: *Bubeliai, Sena troba*
Iš Juozo Vainos tautosakos rinkinių, *Nuo Punsko iki Seinų I d.*
Kazys Bradūnas, *Svetimoji duona* (skyrius iš rinktinės *Prie vieno stalo*), wybrane wiersze, w tym: *Egzodo poetai, Mane pašaukė žemėje gimti, Be tėvynės*
Vytautas Mačernis, *Vizijos*
Justinas Marcinkevičius, *Mindaugas, Mažvydas (pirma dalis, epilogas)*; wybrane wiersze, w tym: *O tėviške, Lopšinė gimtinei ir motinai*
Romualdas Granauskas, *Gyvenimas po klevu*
Marcelijus Martinaitis, *Kukučio baladės*, wybrane wiersze, w tym: *Kukutis važiuoja pilnu troleibusu, Kukutis nori pamatyti tėvynę*
Vanda Juknaitė, *Išsiduosį. Balsu*
Birutė Jonuškaitė, *Rugių laukas*, wybrane opowiadania, w tym: *Velykos*
Jurga Ivanauskaitė, *Kaip užsiauginti baimę*

Poziom rozszerzony

Vaižgantas, *Nebylys*

Vincas Mykolaitis-Putinas, *Altorių šešėly*

Antanas Škėma, *Balta drobulė (14 skyrius)*

Juozas Aputis, *Šūvis po Marazyno ąžuolu*

Romualdas Granauskas, *Su peteliške ant lūpų*

Sigitas Geda, *Giesmė apie pasaulio medį*

Ričardas Gavelis, *Jauno žmogaus memuarai (dvyliktas skyrius)*

Danutė Kalinauskaitė, *Išregistruoti vaiduoklį*

Aidas Marčėnas, *Lietaus uždanga, Ars poetica, Dovana*

Inne lektury obowiązkowe zamieszczone w Informatorze o egzaminie maturalnym z języka litewskiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023, do których również można się odwołać

Poziom podstawowy

Antanas Vienažindys, *Kaipgi gražus gražus*, wybrane wiersze, w tym: *Daina (vietoj pratamos)*, *Sudieu, kvietkeli tu brangiausias!*

Paulius Širvys, *Neklauskit meilės vardo* (skyrius iš rinktinės *Ir nusinešė saulę miškai*), wybrane wiersze, w tym: *Ir pražydo linai*, *Ateisiu tylią naktį*, *Prie pasakų miesto*

Janina Degutytė, *Raudos*

Sigitas Birgelis, *Antanuko poringės* (skyrius iš rinktinės *Ožkiniai linų mėlynų*)

Część 1. Test językowy

Przeczytaj uważnie tekst, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nim. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstu** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono. Odpowiedzi udzielaj w języku litewskim.

Laima Laučkaitė

Vilnietės topografija

Esu Vilniaus centro vaikas, naujuosius rajonus iki šiol pažįstu prastai. Mano Vilnius prasidėjo nuo Mokslininkų namų, kuriuose užaugau sovietmečiu, šeštame-aštuntame dešimtmetyje. Prabangus stalininis neoklasicistinis pastatas prie Lenino/Lukiškių aikštės su bokšteliu, paradine ir „prastaja“ laiptinėmis, mediena inkrustuotais liftais, žaliu kiemu su neveikiančiu fontanu ir sporto aikštynu. [...] Namas, skirtas akademinei bendruomenei, universiteto darbuotojams, funkcionavo sovietiskai: gyvenamojo ploto trūko, tad tik akademinės, partinės vadovybės šulai užėmė visą butą, į kitus sukėlė po kelias šeimas, kurios dalijosi komunaliniais patogumais. [...] Santykiai tarp Mokslininkų namų gyventojų buvo pagarbūs, mandagūs, bet šalti; jie niekada nėjo vieni pas kitus į svečius, kartu nešventė švenčių. Tėvai artimiau bendravo tik su senais pažįstamais, kuriais galėjo pasitikėti. [...] Bet vaikams suaugusiųjų pasaulis nerūpėjo, mudvi su seserimi Dalia draugavom su kaimynų mergaitėmis, – neišskiriama žaidimų gauja išlakstė, išlandžiojom visus namo užkampius, *padjezdus* ir *padvalus*, tik Mokslininkų namų bokštelio neįveikėm, jis visada buvo užrakintas. Laukdavom sovietinių švenčių, triukšmingų Gegužės 1-osios ar Spalio perversmo metinių paradų, kurie žygiavo pro mūsų namus, nes ta proga prie gatvės pastatydavo vežimėlius, prekiavusius balionais, saldainiais, ledais. Sovietmetis buvo kupinas tokių indoktrinacijų ir propagandos, bet buvo ir kitokių patirčių.

Ankstyvosios vaikystės žemėlapis dengė patį miesto centrą, mama vesdavo į viliojančią žaislų krautuvę A. Vienuolio gatvėje, į maisto prekių parduotuvę kitapus bažnyčios, pramintą „amerikonų“ parduotuve, nes ji buvo name, sovietų pastatytame reemigrantams iš Pietų Amerikos. Kartais mintimis keliauju per išnykusį buitinį Lenino/Gedimino prospektą: čia buvo daržovių, čia „sifonų pildymo“, čia dietinių produktų „ABC“, čia pieno, čia plokštelių, toliau – audinių, mėsos parduotuvės, *gastronomas*, *univermagas*, virtęs „Vaikų pasauliu“. Ir, žinoma, „Svajonė“: blankiai atsimenu jos puošnią XX a. pradžios įrangą, lentynas su mediniais saldinių stalčiukais, ryškiai – modernią, šiuolaikišką metamorfozę septinto dešimtmečio pradžioje. Ta parduotuvė kvepėjo kava ir šokoladu, o palypėjus į pusaukštyje įrengtą bufetą galėjai smaguriauti kava, balinta kondensuotu pienu, ir „Sostinės“ tortu. Dabar čia *McDonald's* [...].

Sovietmečio vaikiškų pramogų lokacijoms priklausė Gedimino kalnas per sekmadienio pasivaikščiojimus su tėvais, medinės sūpynės Jaunimo sode, vaikiškas Vingio parko geležinkelis, žiemos džiaugsmas Jaunimo stadiono čiuožykloje (dabartinio Seimo vietoje), slidinėjimas Sapieginės kalvose, vaikiški spektakliai Akademiniame dramos teatre ar Jaunimo teatre Profsajungų rūmuose. Buvau viena pirmųjų tik ką pastatytos Respublikinės (dabar Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo) bibliotekos lankytojų: net dabar jaučiu masyvių fasadinių durų sunkumą ir vaikų literatūros skaityklos kvapą, kurį skleidė šviežiai atspaustos knygelės, o gal naujų, lengvų medinių baldų lakas.

Lietuvių šaknys ir mentalitetas valstietiški. Dabartiniai vilniečiai tebėra paaugliai be gilesnių miesto kultūros tradicijų, jų dar laukia brendimo metai. Vienas iš brendimo būdų yra

praeities prijaukinimas, „kitos“, „svetimos“ miesto atminties sugrąžinimas, pavertimas „sava“, ir džiaugiuosi, kad paskutiniaisiais dešimtmečiais tas pažinimas smarkiai pagilėjo, išsiplėtė. O mano vaikystės Vilnius pamažu nyksta. Nieko nepadarysi, miestas keičiasi, turi keistis.

Pagal: <https://nzidiny.lt>

1.

0–1

1 užduotis (0–1)

Remdamiesi tekstu paaiškinkite antraštės pavadinimą „Vilnietės topografija“.

.....

.....

.....

2.

0–1

2 užduotis (0–1)

Kuriai grupei priskirtinas žodžiai „padjezdas“, „padvalas“, „univermagas“? Pasirinkite atsakymą iš A–D.

- A. vulgarizmai
- B. barbarizmai
- C. archaizmai
- D. neologizmai

3.

0–1–2

3 užduotis (0–2)

Į kuriuos klausimus rasite atsakymus pirmoje pastraipoje? Pažymėkite TAIP, jeigu tinka, NE – jeigu netinka.

1.	Ką reiškia žodis <i>padjezdas</i> ?	TAIP	NE
2.	Kaip tarpusavyje bendravo namo gyventojai?	TAIP	NE
3.	Ar vaikai laukdavo sovietinių švenčių?	TAIP	NE

4 užduotis (0–2)

Koks yra šio teksto stilius? Pasirinkite atsakymą iš A–D.

- A. publicistinis
- B. mokslinis
- C. buitinis
- D. literatūrinis

Pateikite vieną argumentą.

.....

.....

4.

0–1–2

5 užduotis (0–1)

Remdamiesi pateikto straipsnio paskutine pastraipa pabaikite sakinį. Pasirinkite teisingą atsakymą iš A–D.

Dabartiniai Vilniaus gyventojai

- A. jau susigrąžino miesto praeitį.
- B. jau išgyveno brendimo laikotarpį.
- C. turi prisijaukinti miesto praeitį.
- D. turi galias miesto kultūros tradicijas.

5.

0–1

6 užduotis (0–3)

Parašykite pateikto teksto santrauką (40–60 žodžių).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6.0–1–2–
3

Część 2. Test ze znajomości lektur i kontekstów

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono. Odpowiedzi udzielaj w języku litewskim.

7 užduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Martyno Mažvydo kūrinio *Katekizmas* ištrauką.

Broliai seserys, imkiat mani ir skaitykiat
Ir tatai skaitydami permanykiat.
Mokslo šito tėvai jūsų trokšdavo turėti,
Ale to negalėjo nė vienu būdu gauti.
Regėti to norėjo savo akimis,
Taip ir išgirsti savo ausimis.
Jau nū ko tėvai niekada neregėjo,
Nū šitai vis jūsump atėjo.
Veizdėkiat ir dabokiatėse, žmonės visos,
Šitai eit jūsump žodis dangaus karalystos.
Maloniai ir su džiaugsmu tą žodį priimkiat,
O jūsų ūkiūsu šeimyną mokykiat.
Sūnūs, dukterys jūsų tur tatai mokėti,
Visa širdžia tur tą Dievo žodį mylėti.
Jei, broliai, seserys, tus žodžius nepapeiksit,
Dievą Tėvą ir Sūnų sau mylu padarysit
Ir pašlovinti po akimis Dievo būsit.
Visuosu daiktuosu palaimą turėsit.
Šituo mokslu Dievą tikrai pažįsit
Ir dangaus karalystėsp prisiartysit.

<http://www.šaltiniai.info>

7.

0–1

Pabaikite sakinį:

Pagrindinė Mažvydo kūrinio ištraukos kompozicijos ašis yra

- A. palyginimas.
- B. anafora.
- C. personifikacija.
- D. inversija.

8 užduotis (0–2)

Perskaitykite pateiktą Kazio Binkio eilėrašį *Vėjavaikis* ir atsakykite į klausimus.

Kazys Binkis

Vėjavaikis

Pasikinkęs jauną vėją,
Vėtrą šaunią apkabinęs,
Leidžiuos per padangių plynės
Su pavasariu lenktyniais.

Gulbės – kelią!

Gervės – kelią!

Debesų kelių didžiuoju

Aš važiuoju!

Mano skraistė lengvo rūko

Plastą padangėj ištįsus.

Mano vėtra kai padūko –

Išsislapstė žvaigždės visos,

Mėnuo nuo dangaus paspruko.

Kas man vėtrą paviliotų?

Kas man vėją pažabotų?

Debesų keliu didžiuoju

Tik aš vienas tevažiuoju...

Lik, pavasari, tarp pievų!

Gaudyk savo varles, sliekus...

Paukštės ilstančios, – sudievu!

Aš pralenkiu ir palieku.

<http://antologija.lt>

Kuriai srovei priskiriama K. Binkio kūryba? Pabraukite TAIP, jeigu atsakymas teisingas, NE – jeigu neteisingas.

1.	Romantizmui	TAIP	NE
2.	Simbolizmui	TAIP	NE
3.	Futurizmui	TAIP	NE

8.

0–1–2

9 užduotis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Vydūno kūrinio *Tėvynė ir žmogus* ištrauką ir atlikite užduotį.

Atklydėlio iš svetur siela alsuoja visai kitaip. Jis negyvena tėvynės gyvenimu, nesuvokia jos turinio nei esmės, nejaučia jos gamtos nei žmonių, o tėvynė negyvena su juo. Jis visuomet lieka nuošaly, gyvena atskirai nuo jos erdvės, nors būtų išgyvenęs šioje žemėje šimtmečius. Išties, tėvynė – tai erdvė tam tikrame laike. Tačiau su ja suvienija žmogaus prigimties ypatumai. Tėvynėje, savo jaunystės erdvėje, žmogus pradeda įsisąmoninti savo būtį. Sąmonei bręstant išauga žmogaus gyvenimo turinys, išauga visas pasaulis. Tėvynėje – augimo ir tapsmo pradžia.

<http://www.šaltiniai.info>

9.
0–1

Remdamiesi pateikta ištrauka ir visu Vydūno kūrinio savo žodžiais paaiškinkite teiginį „Tėvynė – augimo ir tapsmo pradžia“.

.....

.....

10 užduotis (0–2)

Perskaitykite pateiktą Antano Vienuolio kūrinio *Paskenduolė* ištrauką ir atlikite užduotį.

Antanas Vienuolis

Paskenduolė

Apkabino Veronika šunį abiem rankom už kaklo, prispaudė prie savęs ir, padėjusi ant jo galvos smakrą, pravirko taip, kaip niekad dar nebuvo verkusi.

Verkė jau ne savo bėdos, ne gėdos ir ne sumušta esanti, tik verkė, kad tie visi artimi geri žmonės, visi dėdės, tetulės, draugės, lipšnūs berneliai, kuriems ji taip rūpėjo, kurie ją taip mylėjo, dabar ją taip skaudžiai išjuokė, nužemino ir kaip nenaudėlę ar kokią išgamą amžinai išstūmė iš savo tarpo. Verkė, kaltės nežinodama, verkė, dievo pamiršta ir žmonių išsižadėta, o drauge su ja verkė ir toji gedulinga mėnulio šviesa, ir paslaptina tyla, ir liūdnei po miglotus laukus mėnesienoj glūdinėjanti, it graži nuskriausta mergaitė našlaitė, Anicoko daina.

Staiga šmėstelėjo jos galvoje gyvais paveikslais kitos panašios naktys, šmėstelėjo meilus bernužėlis, meilūs žodeliai, meilė, malonė, viltis, pasitikėjimas... Visa tai atsiminusi, atstūmė nuo savęs šunį, atsistojo sutvirtėjusi, sveika, puikybės pilna ir, perlipusi per tvorą į daržą, nuėjo rugių lauku...

- Ar pablūdo mergina, ar kurių norų - viena naktį po laukus vaikščioja! - tarytum pratarė iš po debesėlio pasirodęs mėnulis ir, susirūpinęs savo neatidėliotinais darbais, šmukštelėjo po kitu.

O mergina, vienplaukė, palaidomis kasomis, atlapu kaklu, smulkiu, bet tvirtu žingsniuėjo toliau, artyn prie ežero.

<http://antologija.lt>

Kur slypi Veronikos drama? Pateikite dvi priežastis.

- 1.....
- 2.....

10.

0-1-2

11 užduotis (0-2)

Perskaitykite pateiktą Jono Biliūno kūrinio *Vagis* ištrauką ir atlikite užduotį.

Jonas Biliūnas

Vagis

Gal geriau būčiau padaręs, jeigu atvirai valdžiai būčiau prisipažinęs, teismo rankosna atsidavęs. Ne kartą jau rengiaus taip padaryti... Bet viena tik mintis, kad galiu kalėjiman pakliūti arba būti išsiųstu, kad galiu savo ūkį pražudyti, savo pačią ir vaikus nelaimingais padaryti, – visados nuo to žingsnio mane sulaikydavo.

Galbūt prisipažinęs ir liuosas būčiau palikęs, gal ir nieko bloga nebūtų man padarę, bet kaip tik ateidavo galvon mintis, kad gali prisieiti savo kraštą palikti, jo nebepamatyti, – visas drebėjau... ir tylėjau. Žinojau, kad pakliuvęs ne tik pražūčiau, bet ir iš tiesų gal tikru žmogžudžiu iš tenai išeičiau, nes kalėjimai juk nepataiso žmonių, tik visai juos pagadina. O aš juk ieškojau ir ieškau: savo sąžinės nuraminimo, o ne dar didesnio jos sutepimo. Juk aš tik savo savastį gyniau... Kitos išeigos neturėjau, jeigu nenorėjau pats būti užmuštas... Tegul jis ir iš bado vogė, – vis tiek būtų mane užmušęs...

Tyliu ir dabar. Nenoriu ir bijau, senatvės susilaukęs, savo kraštą palikti, su šeimyna persiskirti. Netikiu, kad baisus kalėjimas galėtų mano dūšiai nekaltybę sugrąžinti, sąžinę nuraminti. Tokio sąžinės nuraminimo ieškau tik išpažintyje, maldoje, darbuose ir pas savo kaimynus, kuriems savo širdies žaizdas atidengiu...

<http://antologija.lt>

Kokios priežastys trukdė prisipažinti padarius nusikaltimą? Pabraukite TAIP, jeigu teiginys teisingas, NE – jeigu neteisingas.

1.	Nerimas dėl artimųjų likimo.	TAIP	NE
2.	Baimė netekti kaimynų pagarbos.	TAIP	NE
3.	Baimė prarasti turtą.	TAIP	NE

11.

0-1-2

12 uždutis (0–1)

Perskaitykite pateiktą ištiruką ir atsakykite į klausimus.

Pinčukas norėjo savo sužadėtinę meiliai apsikabinti ir pabučiuoti, bet Uršulė jį piktai atstūmė.

– Kaip tavo? – nejuokais supyko. – Kas tau galėjo mane pažadėti?

– Kas pažadėjo, tas žodį ištesėjo, o tu nesistumdyk! – atsakė Pinčukas ir, lyg kibindamas ar paerzindamas, įžūliai trūktelėjo Uršulę už šimtakvoldžio sijono.

Tai buvo Pinčuko nedovanotinas įžūlumas, už ką jis teisingai buvo nubaustas. Pasipiktinusi Uršulė staiga apsisuko, tvieskė tokį antausį, kad Pinčukas suklupo, sijonas už ragų užsikabino ir užsimovė ant galvos. Nusigandęs Pinčukas norėjo kuo greičiau ištrūkti iš po šimtakvoldžio sijono, bet kaip tyčia skubėdamas dar labiau įsipainiojo klostėse ir sugriuvo po Uršulės kojomis.

Tai Uršulė, nieko nelaukdama, nors ir likusi be viršutinio šimtakvoldžio sijono (laimė, devynis buvo užsisėgusi), tikrai baisiai įtūžusi, užkūrė tokią pirtį Pinčukui, kad tas unkštė ir prunkštė, bet negalėjo iš po sijono ištrūkti. Gal būt, Uršulė būtų visai užniurkusi Pinčuką, bet tas, neturėdamas kur dėtis, praplėšė sijono klostes ir smuko į liūno dugną, traukdamas paskui ir Uršulę.

<http://antologija.lt>

12.

0–1

Iš kurio lietuvių literatūros kūrinio yra ši ištiruka? Parašykite autorių ir kūrinio pavadinimą.

Autorius.....

Pavadinimas.....

13 uždutis (0–1)

Perskaitykite pateiktą Kazio Bradūno eilėrašį ir atlikite uždutį.

Kazys Bradūnas

Svetimoji duona

Man svetimą duoną valgant,
Kąsnį baisiai nuryti sunku,
Kai aš ją, kaip šventąją algą,
Ne iš žemės – iš rankų imu.

Ir akyse vis vakaro vaizdas –
Saulė leidžias... sodyba... kerčia...
Krosnies dūmai dar palube sklaidos,
Kvepia duona, šilta ir šviežia...

O dabar, man svetimą valgant,
Kąsnį baisiai nuryti sunku,
Kai aš jį, kaip šventąją algą,
Ne iš žemės – iš rankų imu.

<http://www.saltiniai.info>

Suformuluokite pagrindinę eilėraščio mintį.

13.

0–1

.....

.....

.....

Część 3. Wypracowanie

14 uždutis (0–30)

Pasirinkite **vieną** iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Rašinyje apsvarstykite temoje iškeltą **problema**. Pateikite ir **savo nuomonę** bei ją **pagrįskite**.
- Svarstydami pateikite **argumentų**, remdamiesi temoje nurodytu **literatūros kūrinio** ir **kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu**.
- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **250 žodžių**.
- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite paraštėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema

Ar jaunystė – tai gražiausias žmogaus gyvenimo laikas? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Salomėjos Nėries eilėraščiu *Žvaigždė – jaunystė* bei kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.

Salomėja Nėris

Žvaigždė – jaunystė

Vieną akimirką mano jaunystė,
Lyg žaibas jaunas –
Širdį ugniniaais sparnais suvystė,
Užliejo kraują.

Ir mano dienos – žėrinčios ašaros
Laumių akyse, –
Ir jų kaip vėjų – vėjų pavasario
Nesuvaikysi!

Ir nebijau aš girioj pasiklysti,
Jūroj paskęsti, –
Nes man žadėjo žvaigždė jaunystė
Niekad negesti.
[1927]

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija, Vilnius 1991.

2 tema

Žmogaus ir gamtos harmonija. Svarstykite remdamiesi Antano Baranausko poema *Anykščių šilelis* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūrinio.

WYPRAWOWANIE

na temat nr

11

[illegible]

Tabele wypełnia egzaminator!

		Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.		
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	
		Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

												Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM kl i k
2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8			
		9	10	11	12								

3a	Struktura wypowiedzi	0		1		2		3	
		G	F	E	C	D	B		

		Liczba błędów w spójności				
3b	Spójność wypowiedzi		0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
-----------	------------------------	----------	----------

		Liczba błędów językowych													
4a	Zakres i poprawność środków językowych		0	1	2	3	4	5	6						
			1 2 3 2 3 3 1 2 3 1 2 3 1 2 3 1 2 1												
			G F E G F G F E D E D C D C B C B A B A A												

		Liczba błędów ortograficznych			
4b	Poprawność ortograficzna		0	1	2

		Liczba błędów interpunkcyjnych			
4c	Poprawność interpunkcyjna		0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy
Formuła 2023

JĘZYK LITEWSKI

Poziom podstawowy
Formuła 2023

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język litewski jako język mniejszości narodowej
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy
<i>Forma arkusza:</i>	MMLL-P0-100-2405
<i>Termin egzaminu</i>	17 maja 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 czerwca 2024 r.

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część 1. Test językowy

1 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna interpretacja tytułu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Straipsnyje kalbama apie tai, kaip Vilniaus miesto gyventoją prisimena įvairias vietas, susijusias su jos vaikyste ir jaunyste. Vardina gatves, parkus, aikštes, parduotuves. Visa tai sudaro tam tikrą žemėlapij.

2 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 3. Poznawanie pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.	2. Zróżnicowanie języka. Zdający: 4) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

3 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 2) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia [...] grupy zdań [...] w akapicie).

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

NE

TAIP

TAIP

4 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu [...].

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź poprawna wraz z uzasadnieniem.

1 pkt – odpowiedź poprawna bez uzasadnienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Przykładowe rozwiązanie

Autorė išsako savo nuomonę visuomenei svarbiais klausimais.

5 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się [...].	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 4) odczytuje sens tekstów [...] publicystycznych [...], uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

6 užduotis (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.	4. Odbiór przekazu językowego. Zdający: 3) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego [...].

Zasady oceniania

3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów.

2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.

1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna LUB brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Vilniuje gimusi ir augusi, bei studijavusi ir vis tebegyvenanti straipsnio autorė nostalgiskai prisimena savo vaikystės ir jaunystės dieną Vilnių. Kalba apie vietas – gatves, aikštes, parkus, kuriuose dažnai lankydavosi. Dabar tos vietos yra labai pasikeitę, daug jų jau visai nebeliko. Autorė kiek apgailestauja, kad jos mylimo miesto veidas taip geritai kinta, tačiau susitaiko su tuo, nes pokyčiai yra neišvengiami.

Część 2. Test ze znajomości lektur i kontekstów**7 užduotis (0–1)**

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 4) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

8 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich [...].

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

NE

NE

TAIP

9 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 7) rozpoznaje podstawowe motywy; 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Žmogus gimsta, auga ir bręsta tam tikroje aplinkoje, bei kultūrinėje erdvėje, kur formuojasi jo tolimesnė būtis.

10 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera [...].

Zasady oceniania

2 pkt – wskazanie dwóch powodów.

1 pkt – wskazanie jednego powodu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

1. Ji dėl savo nelaimės jautėsi vieniša, visų atstumta, paniekinta, niekam nereikalinga.

2. Neturėjo materialinės paramos.

11 užduotis (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania [...] świata przedstawionego.

Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

TAIP

NE

TAIP

12 užduotis (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego [...]. 7) rozpoznaje podstawowe motywy.

Zasady oceniania

1 pkt –poprawne wskazanie autora i tytułu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

RozwiązanieKazys Boruta, *Baltaragio malūnas***13 užduotis (0–1)**

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Kształcenie literackie i kulturowe. 1) Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich [...].	1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający: 7) rozpoznaje podstawowe motywy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Priverstas gyventi svetimame krašte poetas ilgisi savo Tėvynės, kurios simbolis jam yra duona.

Część 3. Wypracowanie**14 užduotis (0–30)**Pasirinkite **vieną** iš pateiktų temų ir parašykite rašinį.

- Rašinyje apsvarstykite temoje iškeltą **problemą**. Pateikite ir **savo nuomonę** bei ją **pagrįskite**.
- Svarstydami pateikite **argumentų**, remdamiesi temoje nurodytu **literatūros kūrinio** ir **kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu**.
- Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė kaip **250 žodžių**.

- Pasirinktos temos numerį įrašykite langelyje.
- Rašinį rašykite nurodytame lauke. Nerašykite parašėse.
- Rašinį rašykite lietuviškai.

1 tema

Ar jaunystė gražiausias žmogaus gyvenimo laikas? Svarstykite ir pagrįskite savo nuomonę remdamiesi pateiktu Salomėjos Nėries eilėraščiu *Žvaigždė – jaunystė* bei kitu pasirinktu lietuvių literatūros tekstu.

2 tema

Žmogaus ir gamtos harmonija. Svarstykite remdamiesi Antano Baranausko poema *Anykščių šilelis* ir kitu pasirinktu lietuvių literatūros kūriniu.

Wymagania egzaminacyjne 2024	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego [...].</p> <p>1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej [...].</p>	<p>I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego [...]. Zdający:</p> <p>2) rozumie tematy, motywy, toposy charakterystyczne dla literatury narodowej;</p> <p>3) rozumie związki poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych.</p>
<p>II. Kształcenie językowe.</p> <p>1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.</p> <p>2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.</p> <p>6. Pogłębianie umiejętności poprawnego pisanie [...] zgodnego z zasadami poprawności językowej.</p>	<p>II.3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający:</p> <p>1) sprawnie posługuje się oficjalną [...] odmianą języka narodowego;</p> <p>4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p> <p>8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej [...].</p>
<p>III. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <p>1. Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem właściwej terminologii.</p> <p>2. Rozumienie zależności między wydarzeniami historycznymi a literaturą i kulturą.</p> <p>3. Pogłębianie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym, etnicznym i uniwersalnym.</p>	<p>III.1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:</p> <p>1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej lub etnicznej;</p> <p>2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy;</p> <p>3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy;</p> <p>4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu [...] kompozycji, [...]) i określa ich funkcje;</p> <p>6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) [...];</p> <p>7) rozpoznaje podstawowe motywy [...] oraz ich funkcje w utworze;</p> <p>8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto);</p> <p>9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny;</p>

	10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe [...].
<p>IV. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>3. Doskonalenie posługiwania się zasadami retoryki, w szczególności argumentowania.</p> <p>5. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.</p> <p>6. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji [...].</p>	<p>IV.2. Pisanie. Zdający:</p> <p>1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;</p> <p>2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, [...]) interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej [...];</p> <p>3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.</p>

1. Spełnienie formalnych warunków polecenia (maksymalnie 1 punkt)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy:

- w wypracowaniu zdający odwołał się do lektury obowiązkowej
- wypowiedź w co najmniej jednym fragmencie dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- napisane wypracowanie jest w jakiegokolwiek części wypowiedzią argumentacyjną.

<ul style="list-style-type: none"> • W wypracowaniu jest odwołanie do co najmniej jednego tekstu wskazanego w poleceniu jako obowiązkowy. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu. ORAZ • Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie nie spełnia któregośkolwiek z warunków określonych w kategorii „1 pkt”. ALBO • Wypracowanie jest napisane w formie planu albo w punktach. 	0 pkt

Uwaga: Jeżeli w kryterium *Spełnienie formalnych warunków polecenia* przyznano 0 pkt, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

Wyjaśnienia (kryterium 1. – SFWP)

1. „Problem wskazany w poleceniu” obejmuje:

- a) zakres merytoryczny zagadnienia, którego omówienie jest wymagane ORAZ
- b) opinię zdającego wraz z uzasadnieniem.

Zakres merytoryczny, obejmujący dwa aspekty, będzie określany dla każdego tematu wypracowania.

2. Wypracowanie przynajmniej częściowo dotyczy problemu wskazanego w poleceniu, jeżeli obejmuje co najmniej jeden aspekt zakresu merytorycznego ORAZ opinię albo uzasadnienie.

3. Wypracowanie przynajmniej częściowo jest wypowiedzią argumentacyjną, jeżeli zawiera co najmniej jeden akapit argumentacyjny.

2. Kompetencje literackie i kulturowe (maksymalnie 12 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał, czy w wypracowaniu zdający:

- wykorzystał znajomość – odpowiednio – wskazanej w poleceniu lektury obowiązkowej oraz innego utworu z literatury litewskiej w sposób funkcjonalny
- przedstawił bogatą argumentację, świadczącą o jego erudycji
- wykazał się wiedzą i umiejętnościami z zakresu kształcenia literackiego i kulturowego oraz językowego
- funkcjonalnie wykorzystał konteksty, np. literacki, historyczny, filozoficzny, kulturowy, które pogłębiają i rozwijają rozważany problem

- przedstawił bogatą argumentację: argumentacja jest logiczna, wnikliwa, zróżnicowana, świadczy o erudycji zdającego
- wykazał się wiedzą i umiejętnościami z zakresu nauki o literaturze
- nie popełnił błędów rzeczowych, zarówno w odniesieniu do przywołanych tekstów literackich oraz kontekstów (np. pisząc o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, tj. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma lub inne), jak i terminologii historycznoliterackiej oraz/lub teoretycznoliterackiej (np. niewłaściwie i bez zrozumienia stosuje pojęcia i terminy, niewłaściwie porządkuje epoki literackie, zjawiska literacko-kulturowe).

Funkcjonalność wykorzystania utworów wskazanych w poleceniu (lektury obowiązkowej oraz innego utworu z literatury litewskiej).	Poziom argumentacji wypowiedzi; erudycyjność wypowiedzi	Liczba punktów	Błędy rzeczowe
Dwa utwory wykorzystane w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogata argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	12 pkt	Za każdy błąd rzeczowy należy odjąć 1 pkt od ogólnej liczby punktów przyznanych za KLiK (od 0 do 12; bez punktów ujemnych).
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	11 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	10 pkt	
Jeden utwór wykorzystany w pełni funkcjonalnie, a drugi – częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Bogata argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Wypowiedź świadczy o erudycji zdającego. 	9 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	8 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	7 pkt	
Dwa utwory wykorzystane częściowo funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> • Trafna argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. • Praca zawiera fragmenty erudycyjne. 	6 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	5 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnowa argumentacja. • W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	4 pkt	
Tylko jeden utwór wykorzystany częściowo LUB	<ul style="list-style-type: none"> • Trafna argumentacja. • Funkcjonalne wykorzystanie dwóch kontekstów. 	3 pkt	
	<ul style="list-style-type: none"> • Zadowalająca argumentacja. • W pracy kontekst/y wykorzystano częściowo funkcjonalnie. 	2 pkt	

w pełni funkcjonalnie.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchniowa argumentacja. W pracy nie wykorzystano funkcjonalnie kontekstów. 	1 pkt	
Żaden utwór nie został wykorzystany przynajmniej w części funkcjonalnie.		0 pkt	

Uwaga: Jeżeli ostateczna liczba punktów przyznana w kryterium *Kompetencje literackie i kulturowe*, tj. liczba punktów po odjęciu punktów za błędy rzeczowe (jeżeli wystąpiły w pracy), wynosi 0 pkt, wówczas w pozostałych kryteriach (*Kompozycja wypowiedzi oraz Język wypowiedzi*) przyznaje się 0 pkt.

Wyjaśnienia (kryterium 2. – *KLiK*)

1. Poprzez wykorzystanie utworu rozumie się wykorzystanie znajomości jego treści oraz odczytanych sensów.
2. Zdający powinien funkcjonalnie wykorzystać w wypracowaniu znajomość dwóch tekstów wskazanych w poleceniu, tzn. lektury obowiązkowej ORAZ innego utworu literackiego z literatury litewskiej. Funkcjonalne wykorzystanie znajomości tekstu oznacza przywołanie w wypracowaniu:
 - 1) takich elementów fabuły, np. wydarzeń, bohaterów, wątków
 - 2) sensów utworów,
 które istotnie wspierają tok rozumowania zdającego, albo dobrze ilustrują to, o czym zdający pisze.

Funkcjonalność wykorzystania znajomości tekstów ocenia się w odniesieniu do tematu pracy. Jeżeli w części zasadniczej pracy w charakterze argumentów/przykładów wykorzystane są elementy fabuły lub sensy utworów, które nie są spójne np. ze stanowiskiem zdającego wyrażonym we wstępie do pracy – wówczas uwzględnia się tę niespójność w ocenie spójności.

3. Utwór literacki nie jest wykorzystany funkcjonalnie, jeżeli zdający wyłącznie streszcza ten utwór lub wybrane jego wątki, ale nie wyciąga żadnego wniosku, nie formułuje żadnej refleksji związanej ze streszczonym utworem.
4. Jeżeli zdający w wypracowaniu napisze więcej niż o dwóch utworach literackich (np. o dwóch lekturach obowiązkowych i o dwóch innych tekstach literackich), o różnym stopniu funkcjonalności, do oceny stopnia realizacji kryterium bierze się pod uwagę dwa utwory wykorzystane w sposób najbardziej funkcjonalny, z których jeden musi być lekturą obowiązkową. Pozostałe utwory stanowią kontekst literacki.
5. Argumentacja to udowodnienie tezy/opinii/stanowiska przedstawionego przez zdającego za pomocą argumentów.

Bogata argumentacja – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami i **szeroka/wieloaspektowa**, uwzględniająca konteksty, stanowiąca – jako całość – wnikliwą analizę problemu sformułowanego w poleceniu; zawiera elementy refleksji / głębszego namysłu nad problemem. W sytuacji, gdy znajomość utworów literackich została wykorzystana częściowo funkcjonalnie, mówimy o argumentacji trafnej.

Zadowalająca argumentacja – to argumentacja rzeczowa, pogłębiona, poparta trafnymi przykładami.

Powierzchniowa argumentacja – to argumentacja oparta na uogólnieniach, niewnikająca w istotę rzeczy, poprzestająca na pobieżnych obserwacjach, mało dokładna, czasami niepoparta przykładami; również argumentacja, w której zdający podejmuje próbę zbudowania argumentu, dobierając jedynie środki językowe typowe dla struktur argumentacyjnych, np. *Moim pierwszym argumentem jest...*

6. Kontekst należy rozumieć jako odniesienie się przez zdającego w pracy do np.:

- 1) innego utworu literackiego niż wskazany w poleceniu
- 2) historii literatury
- 3) teorii literatury
- 4) charakteru epoki
- 5) biografii autora
- 6) filmu, spektaklu teatralnego
- 7) utworu muzycznego, dzieła plastycznego
- 8) mitologii
- 9) *Biblii*
- 10) religii
- 11) historii
- 12) filozofii
- 13) kwestii politycznych
- 14) kwestii społecznych,

wybrane przez zdającego w sposób celowy, przydatne do osadzenia omawianego utworu w szerszej perspektywie i pogłębionego odczytania sensów utworu literackiego, do którego zdający odwołuje się w wypracowaniu. Funkcjonalne wykorzystanie kontekstu polega na trafnym jego doborze ze względu na rozważany problem; kontekst pogłębia i rozwija omawiane zagadnienie. Pogłębienie i omówienie danego zagadnienia poprzez konteksty nie oznacza konieczności dogłębnej analizy samych kontekstów jako takich; w szczególności nie może prowadzić do dygresji stosowanej niefunkcjonalnie.

7. Kontekst wykorzystany częściowo funkcjonalnie to odniesienie wyłącznie na poziomie przywołania, np. informacji, wydarzenia; kontekst jest poprawny, ale ogranicza się tylko do funkcji informacyjnej, nie pogłębia i nie rozwija omawianego zagadnienia.

8. Kontekst poprzez odniesienie się przez zdającego do innego utworu literackiego niż wskazany w poleceniu nie jest wykorzystany funkcjonalnie, jeżeli zdający wyłącznie streszcza ten utwór lub wybrane jego wątki, ale nie wyciąga żadnego wniosku, nie formułuje żadnej refleksji związanej ze streszczonym utworem.

9. Erudycję należy rozumieć jako wiedzę przedmiotową zdającego, w tym wiedzę i umiejętność wykorzystania kontekstów, kodów kulturowych, terminologii, znajomości kultury, w tym literatury i sztuki. Wypowiedź świadcząca o erudycji zdającego to wypracowanie, w którym zdający, rozważając problem sformułowany w poleceniu, funkcjonalnie wykorzystał wiedzę przedmiotową.

10. W ocenie poziomu argumentacji wypowiedzi nie uwzględnia się fragmentów wypowiedzi zawierających błędy rzeczowe.

11. Błąd rzeczowy – to błąd świadczący o:

- nieznajomości wskazanej w poleceniu lektury obowiązkowej (zamieszczonej w arkuszu egzaminacyjnym), do której odwołuje się zdający, w zakresie innym niż w przypadku błędu kardynalnego, tj. np. błąd w nazwisku autora, w przypisaniu autorstwa, w nazwisku/imieniu bohatera, dotyczący losów bohaterów drugoplanowych bądź wątków innych niż główne
- nieznajomości utworu literackiego lub tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, innego niż lektura obowiązkowa lub utwór literacki wskazany w poleceniu (każdy błąd merytoryczny)
- nieuprawnionej interpretacji fragmentu lub fragmentów/ części utworu literackiego, w tym poetyckiego, do którego odwołuje się zdający, będącej częściową lub całkowitą falsyfikacją danego utworu
- nieznajomości zagadnień z zakresu teorii i historii literatury bądź języka, np. stosowanie pojęć typowych dla epiki w odniesieniu do liryki (np. **narrator wiersza*). Nie są błędem rzeczowym sformułowania takie jak np. *utwór pokazuje, wiersz ukazuje*
- braku wiedzy dotyczącej wybranego przez zdającego kontekstu, np. błędne przywołanie pojęć lub faktów historycznych.

Jako błąd rzeczowy traktujemy również niepoprawne przywołanie cytatu z utworu literackiego, oznaczone cudzysłowem.

12. Dokładnie ten sam błąd rzeczowy (np. konsekwentne stosowanie błędnego imienia bohatera, którego da się w jednoznaczny sposób zidentyfikować, a fakty opisane w wypracowaniu świadczą o znajomości lektury) powtórzony kilkakrotnie jest liczony jako jeden błąd.

3. Kompozycja wypowiedzi: struktura, spójność i styl (maksymalnie 7 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie ocenił, czy:

1. *w zakresie struktury wypowiedzi:*

- kompozycja wypowiedzi jest funkcjonalna, tzn. czy układ i sposób przedstawienia treści pomaga w zrozumieniu wypowiedzi
- podział wypowiedzi – zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie podziału na akapity – jest poprawny i funkcjonalny

2. *w zakresie spójności wypowiedzi:*

- wypowiedź jest spójna, tzn. złożona z elementów, które tworzą logiczną i uporządkowaną całość
- w wypowiedzi spójność jest zachowana zarówno wewnątrz zdań, jak również między zdaniami i akapitami
- w wypowiedzi użyte zostały odpowiednie środki językowe, np. wskaźniki zespolenia tekstu, struktury metatekstowe, leksykalne wykładniki spójności, które ułatwiają śledzenie toku rozumowania autora

3. *w zakresie stylu wypowiedzi:*

- styl wypowiedzi jest stosowny, tzn. czy zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione

(czy czemuś to służy, jest funkcjonalne) oraz czy zdający nie napisał wypowiedzi, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej.

3a. Struktura wypowiedzi

Uporządkowanie elementów treściowych wypowiedzi	Podział wypowiedzi	Liczba punktów	
Elementy treściowe wypowiedzi w całości lub w przeważającej części pracy są zorganizowane problemowo.	Poprawny zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów; sposób podziału tekstu pomaga w zrozumieniu tez zdającego. Dopuszczalna 1 usterka.	3 pkt	A
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ALBO w zakresie struktury akapitów.	2 pkt	B
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ORAZ w zakresie struktury akapitów.	1 pkt	C
<ul style="list-style-type: none"> W pracy podjęta jest próba organizacji elementów treściowych wypowiedzi problemowo. Elementy treściowe wypowiedzi zorganizowane w pracy częściowo problemowo, częściowo wyłącznie pod względem formalnym. Elementy treściowe wypowiedzi w całości lub w przeważającej części pracy zorganizowane wyłącznie pod względem formalnym, np. wg kolejno omawianych tekstów literackich. 	Poprawny zarówno w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie), jak i w zakresie struktury akapitów; sposób podziału tekstu pomaga w zrozumieniu tez zdającego. Dopuszczalna 1 usterka.	2 pkt	D
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ALBO w zakresie struktury akapitów.	1 pkt	E
	Usterki w podziale tekstu w skali ogólnej (wstęp, część zasadnicza, zakończenie) ORAZ w zakresie struktury akapitów.	0 pkt	F
Elementy treściowe wypowiedzi niezorganizowane; wypowiedź stanowi zbiór w znacznej mierze niezależnych elementów.		0 pkt	G

Wyjaśnienia (kryterium 3a – Struktura wypowiedzi)

1. Elementy treściowe wypowiedzi to – najogólniej rzecz ujmując – „bloki”, na które podzielone jest wypracowanie (w najprostszej formie: wstęp – część zasadnicza (rozwiniecie) – zakończenie, ale „część zasadnicza” zazwyczaj jest dzielona na kolejne „bloki”, tj. akapity).
 - 1) Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane problemowo (w toku problemowym), jeżeli każdy z „bloków” w części zasadniczej wypracowania omawia np. jeden aspekt tematu. Omawiając wybrany aspekt, zdający przywołuje argumentację i przykłady z różnych tekstów literackich / kontekstów; czynnikiem organizującym dany „blok” jest właśnie problem („ponadtekstowo”, „międzytekstowo”), a nie dany tekst literacki.
 - 2) Możliwa jest sytuacja, w której zorganizowanie problemowe „pokrywa się” ze zorganizowaniem według kolejno omawianych tekstów literackich, jeżeli w pracy widoczny jest zamysł kompozycyjny wskazujący na ustrukturyzowanie wypowiedzi według tematów, np. kolejny tekst literacki stanowi przykład umożliwiający np. uszczegółowienie wcześniej omawianego zagadnienia.
 - 3) Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane wyłącznie pod względem formalnym (w toku liniowym), jeżeli każdy z „bloków” w części zasadniczej wypracowania dotyczy innego tekstu literackiego / kontekstu, a jedynym identyfikowalnym czynnikiem organizującym taki układ jest po prostu omawianie w kolejnych „blokach” zagadnień dotyczących kolejnych tekstów / kontekstów; tekst jest zorganizowany wg tekstów „jeden po drugim” (np. zmiana kolejności akapitów nie wpływa na strukturę tekstu).
2. Ocena podziału wypowiedzi w skali ogólnej wymaga rozważenia proporcji i funkcjonalności zasadniczych „bloków” pracy, tj. wstępu – części zasadniczej – zakończenia. Usterki w podziale wypowiedzi w skali ogólnej mogą wynikać z np. nieproporcjonalnie i niefunkcjonalnie długiego wstępu, zbyt krótkiego (lakonicznego) zakończenia lub braku jednego z tych „bloków”.
3. Ocena podziału wypowiedzi na akapity wymaga rozważenia, czy logika wywodu została odzwierciedlona w podziale na graficznie wyodrębnione i funkcjonalne akapity. Usterki w podziale wypowiedzi na akapity mogą wynikać np. z faktu, że w pracy występują wyodrębnione graficznie akapity, które nie stanowią zwartej myślowo całości, albo występują akapity, które powinny zostać podzielone na mniejsze bloki, ponieważ taki akapit zawiera kilka wątków (każdy z takich wątków stanowi sam w sobie zwartą myślowo całość).
4. W ocenie struktury wypowiedzi nie uwzględnia się niezrealizowania przez zdającego któregoś z elementów tematu, np. nieodwołania się w ogóle do jednego z tekstów wskazanych w temacie jako obowiązkowy.

3b. Spójność wypowiedzi

Wypowiedź jest w całości spójna lub występuje w niej nie więcej niż 2 zaburzenia w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi.	3 pkt
W wypowiedzi występuje 3–5 zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi.	2 pkt
<ul style="list-style-type: none"> W wypowiedzi występuje 6–8 zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi. <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> Wstęp pracy jest treściowo niespójny z częścią zasadniczą pracy ALBO z zakończeniem pracy. <p>ALBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakończenie pracy jest treściowo niespójne z wstępem ALBO częścią zasadniczą pracy. 	1 pkt
<ul style="list-style-type: none"> W wypowiedzi występuje 9 lub więcej zaburzeń w spójności (tj. logice, uporządkowaniu) na poziomie poszczególnych akapitów ORAZ/LUB całej wypowiedzi. <p>LUB</p> <ul style="list-style-type: none"> Wstęp pracy jest treściowo niespójny z częścią zasadniczą pracy ORAZ z zakończeniem pracy. <p>ALBO</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakończenie pracy jest treściowo niespójne z wstępem ORAZ częścią zasadniczą pracy. 	0 pkt

Wyjaśnienia (kryterium 3b – Spójność wypowiedzi)

- Wypowiedź jest spójna, jeżeli elementy, które ją tworzą, stanowią logiczną i uporządkowaną całość.
- Wywód jest uporządkowany, jeśli każdy kolejny akapit wynika z poprzedniego, a np. przestawienie akapitów zaburzyłoby tok rozumowania przyjęty przez zdającego.
- Zaburzenia w spójności mogą wynikać m.in. z:
 - błędów logicznych, w tym np. zbyt daleko idących uogólnień, nieuzasadnionych wniosków (np. wnioski w zakończeniu pracy nie wynikają z przeprowadzonego rozumowania), sprzecznych stwierdzeń
 - odstępstw od podporządkowania wyводу myśli przewodniej, np. wypracowanie zawiera niefunkcjonalne fragmenty stanowiące niezwiązane z tematem wątki poboczne
 - zredagowania wstępu lub rozwinięcia, lub zakończenia, lub akapitu, które nie pasują logicznie do pozostałej części wypracowania, nie łączą się logicznie z poprzedzającą je częścią / poprzedzającym je akapitem
 - rozwijania jednocześnie więcej niż jednego wątku („zazębiania” się wątków)
 - pomijania pośrednich ogniw rozumowania, tzw. skróty myślowe
 - wprowadzenia treści nieistotnych, zbędnych dla pracy, bez związku/pozostających w wątpliwym związku z tematem/wywodem

- g) wprowadzania dygresji stosowanych niefunkcjonalnie.
 - h) przerywania toku myślenia zbędnymi zdaniami.
4. Błędy w spójności wewnątrz akapitów oznaczają np. nielogiczne połączenia zdań w akapicie oraz brak zastosowania w nim wskaźników zespolenia.
 5. Błędy w spójności między akapitami oznaczają nielogiczne powiązanie danego akapitu z poprzednim lub poprzednimi akapitami oraz brak zastosowania wskaźników zespolenia między akapitami.

3c. Styl wypowiedzi

Styl w całości lub w przeważającej części stosowny, tj. adekwatny do odmiany pisanej języka oraz do sytuacji komunikacyjnej (jednorodny albo funkcjonalnie niejednorodny).	1 pkt
Wypracowanie nie spełnia warunków określonych w kategorii „1 pkt”.	0 pkt

Wyjaśnienia (kryterium 3c – Styl wypowiedzi)

1. Styl wypowiedzi – co do zasady – powinien być: jasny, prosty (nie: zawily, pretensjonalny), zwięzły, jednolity. Dodatkowo może być żywy, obrazowy.
2. Wypracowanie powinno być napisane stylem stosownym do sytuacji komunikacyjnej, jaką jest egzamin maturalny, co oznacza, że nie należy redagować go, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej. Styl uznaje się za stosowny w przeważającej części, jeżeli jest stosowany w orientacyjnie 2/3 pracy. Styl jest niestosowny do sytuacji komunikacyjnej, jeżeli orientacyjnie ok. 2/3 wypracowania zredagowane jest przy użyciu struktur językowych charakterystycznych dla stylu potocznego w odmianie mówionej.
3. Styl wypracowania jest jednorodny, jeśli zdający konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, odpowiednim dla treści i formy wypowiedzi, lub miesza różne style w wypowiedzi, ale jest to uzasadnione i celowe.
4. Indywidualne upodobania stylistyczne egzaminatora nie mogą wpływać na ocenę stylu pracy zdającego.

4. Język wypowiedzi (maksymalnie 10 punktów)

Sprawdzając wypracowanie zdającego w tym kryterium, egzaminator będzie oceniał:

1. w odniesieniu do zakresu i poprawności środków językowych:
 - czy zdający poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku litewskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
 - czy środki językowe, których użył zdający, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu
 - ile błędów językowych, w tym błędów stylistycznych, zdający popełnił w pracy
2. w odniesieniu do poprawności ortograficznej:
 - ile błędów ortograficznych zdający popełnił w pracy
3. w odniesieniu do poprawności interpunkcyjnej:
 - ile błędów interpunkcyjnych zdający popełnił w pracy.

4a. Zakres i poprawność środków językowych

Oceniając język wypowiedzi, egzaminator najpierw oceni zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustali na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków		Nie więcej niż 4 błędy jęz.	5–7 błędów jęz.	8–10 błędów jęz.	11–12 błędów jęz.	13–14 błędów jęz.	15–18 błędów jęz.	19 lub więcej błędów jęz.
		A	B	C	D	E	F	G
1.	Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia, • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.	6 pkt	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
2.	Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
3.	Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo za wypowiedź, w której zakres środków językowych wykorzystanych przez zdającego jest zadowalający i znajdują się w niej 4 błędy językowe, egzaminator przyzna 5 pkt w tym kryterium.

Wyjaśnienia (kryterium 4a)

1. Nie każde nieprecyzyjne sformułowanie jest niepoprawne językowo (stanowi błąd językowy); może być przejawem nieporadności językowej. Błędem jest nieporadność językowa będąca oczywistym nieuzasadnionym naruszeniem obowiązującej normy językowej.
2. W wypracowaniu występuje zróżnicowana składnia, jeżeli w pracy zdający wykorzystał poprawnie co najmniej 4 różne struktury składniowe, np.: zdanie pojedyncze, zdanie złożone, zdanie wielokrotnie złożone, równoważnik zdania, imiesłowowy równoważnik zdania, strona bierna, paralelizm składniowy, poprawne wprowadzanie cytatu, zdanie pytające.
3. W wypracowaniu występuje zróżnicowana leksyka, jeżeli w pracy zdający np.: unika nieuzasadnionych powtórzeń, stosuje wyrazy/wyrażenia synonimiczne, bogatą frazeologię, używa precyzyjnego słownictwa, w tym np. terminologii.
4. W ocenie stopnia zróżnicowania leksyki uwzględnia się również umiejętnie stosowane:
 - 1) wskaźniki zespolenia tekstu;
 - 2) inne struktury metatekstowe, np.:
 - a) metaorganizatory (np. *Kalbant apie + tema*);
 - b) metaoperatory (np. *Kitaip tariant, kaip antai, reziumuojant, pavyzdžiui, t. y.*);
 - 3) leksykalne wykładniki spójności, np.:
 - a) homoleksja (np. *Jo poezija ragino tautą kovoti. Tas raginimas neliko be atgarsio: ...; Viena iš jo dažnai vartojamų stiliaus figūrų – kartojimas. Kartojimu autorius pabrėžia...*);
 - b) hiponimia (np. *... motyvai būdingi X ir Y poezijai. Šie romantikai ...;*
... motyvai būdingi romantikų poezijai. Tiek X, tiek Y ...);
 - c) spójność synonimiczną (np. *Prie iškilusių emocinių problemų prisidėjo nesėkmės darbe, sunkumai ieškant dialogo su buvusiais draugais...*);
 - d) spójność opartą na antonimii (np. *Ši santarvė neilgai tęsėsi. Po mėnesio priešiškumas liepsnojo ...*),
ułatwiające śledzenie toku rozumowania².

4b. Poprawność ortograficzna

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 2 błędy ortograficzne.	2 pkt
Praca zawiera 3–5 błędów ortograficznych.	1 pkt
Praca zawiera 6 lub więcej błędów ortograficznych.	0 pkt

Uwaga: Ten sam wyraz zapisany niepoprawnie ortograficznie, powtórzony w wypracowaniu, jest liczony jako jeden błąd ortograficzny.

² Na podstawie: Tymiak L. (2004), *Kompozycja uczniowskiego tekstu argumentacyjnego*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin – Polonia”, vol. XXII, s. 1–13. Tłum. przykładów na język litewski – A. Rmančuk.

4c. Poprawność interpunkcyjna

Praca jest bezbłędna albo zawiera nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.	2 pkt
Praca zawiera 6–9 błędów interpunkcyjnych.	1 pkt
Praca zawiera 10 lub więcej błędów interpunkcyjnych.	0 pkt

Uwagi ogólne:

1. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna (w rozumieniu czytelności zapisu), egzaminator oceni ją w każdym kryterium na 0 pkt.
2. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. zdający napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 pkt w każdym kryterium.
3. Jeżeli wypowiedź zawiera mniej niż 250 wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *Spełnienie formalnych warunków polecenia* oraz *Kompetencje literackie i kulturowe*. W pozostałych kryteriach egzaminator przyzna 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego zdającego, wówczas egzamin z języka litewskiego, w przypadku takiego zdającego, zostanie unieważniony.
5. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.